

FESTIWAL DIALOGU CZTERECH KULTUR ŁÓDŹ 2005

Honorowy patronat - Prezes Rady Ministrów Marek Belka
(Honourable Patronship - Chairman of the Board of Ministers Marek Belka)

Organizatorzy (organizers):

Wojewoda Łódzki (Voivod of Łódź)

Marszałek Województwa Łódzkiego (Mayer of the Voivodship of Łódź)

Prezydent Miasta Łodzi (President of the Łódź City)

Fundacja „Festiwal Dialogu Czterech Kultur”
(Fund 'Festival of Four Cultures')

Fundacja na Rzecz Dialogu Kultur „Łódź Ziemia Przyszłości”
(Fund for the Dialogue of Cultures 'Łódź - the land of the future')

Telewizja Polska S.A. (Polish Television)

Polskie Radio S.A. (Polish Radio)

Fundatorzy (funders):

Barbara Knychalska, Witold Knychalski

Ryszard Maciej Okuński - dyrektor festiwalu (director of the festival)

Michał Merczyński - dyrektor artystyczny (artistic director)

Jacek Wawrzynkiewicz - zastępca dyrektora festiwalu (vice-director of the festival)

Rafał Wołujczyk - zastępca dyrektora festiwalu (vice-director of the festival)

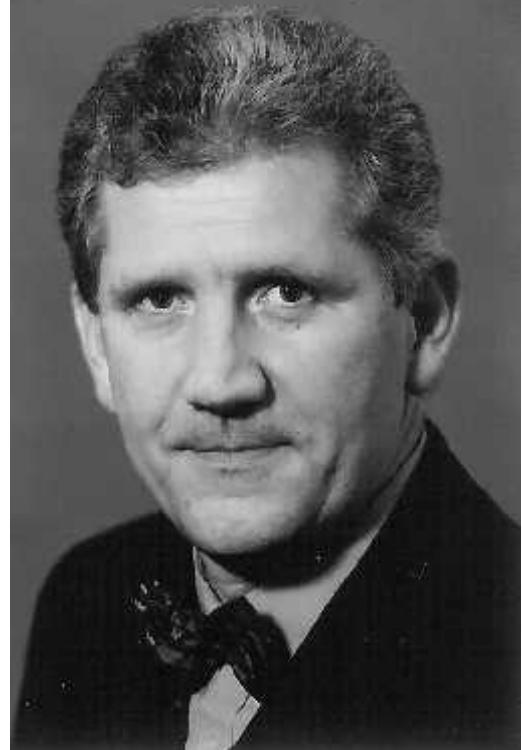
Szanowni Państwo!

Późnym wieczorem 31 sierpnia 2004 roku na Starym Rynku w Łodzi w trakcie koncertu "Niewidzialni", w chwili kiedy wybitny kantor z Nowego Jorku David Malowany zaśpiewał na tle orkiestry bez muzyków kadisz za mieszkańców zlikwidowanego w tym miejscu 60 lat wcześniej żydowskiego getta, lunął wielki deszcz, to jakby niebo zapłakało nad tym miejscem. Tak to zrozumieliśmy my, widzowie, słuchający w strugach wody modlitwy za umarłych i nieobecnych. Paliło się tysiące lampek, płonęły macewy, deszcz ustał, rozpoczął się koncert "niewidzialnej" orkiestry. Nikt nie odszedł. Dla takich wzruszeń jest nasz Festiwal. Ale jest on także dlatego, że jednoczy wszystkich - artystów, polityków, media i mieszkańców naszego niezwykłego miasta. Miasta budowanego zaledwie dwieście lat temu przez Polaków, Żydów, Niemców i Rosjan. Nazywanego "złym miastem", ale także "Ziemią Obiecaną", Łódź przypomniała sobie o własnych korzeniach i teraz co roku przypomina o tym innym. Moje osobiste podziękowania kieruję do wszystkich, którzy od czterech lat wspierają ideę Festiwalu. Dziękuję Prezesowi Rady Ministrów Panu Markowi Belce za patronowanie i pomoc finansową. Wojewodzie Łódzkiemu, Marszałkowi Województwa Łódzkiego, Prezydentowi Miasta Łodzi za organizacyjne i finansowe działania. Ministerstwu Kultury, Telewizji Polskiej S.A., Polskiemu Radiu S.A., wszystkim patronom medialnym, sponsorom i mecenatom. Za wierne towarzyszenie naszemu Festiwalowi od początku szczególnie dziękuję PZU S.A., PZU Życie S.A. Gratuluję Grupie PZU zdobycia w tym roku tytułu "Mecenasa kultury".

Dziękuję dziennikarzom, dla których festiwalowe dni to także czas ogromnej pracy. Ale przede wszystkim dziękuję mieszkańcom Łodzi, którzy ten Festiwal stworzyli. Mam także świadomość, że to cały czas początek drogi.

Z ogromną przyjemnością zapraszam na IV Edycję Festiwalu Dialogu Czterech Kultur.

Z głęboką wdzięcznością
Witold Krychalski

Ladies and Gentlemen!

Late in the evening, on 31st August 2004 at Stary Rynek in Łódź, during the 'Invisible' concert, at the exact moment when exceptional cantor from New York, David Malowany sang with orchestra stripped of musicians kadish for the inhabitants of the ghetto that had disappeared 60 years ago, a massive rainfall came down, as if the heavens were crying over this place. That's how we, the audience, understood this phenomenon, while listening in the pouring rain to the prayer for the dead and the absent ones. There were thousands of candles lit there, hundreds of macevas; the rain stopped and the concert of the 'invisible' orchestra started. No-one left. And for such thrills our Festival exists.

But its also for another reason - it unites everyone - the artists, the politicians, media and the dwellers of our incredible city. The city which was built just 200 years ago by the Poles, the Jews, the Germans and the Russians. The city which used to be called 'the bad city', but also 'the promised land'. Łódź remembered about its roots and now every year, it reminds others about it.

My personal thanks I shall direct to everyone who have been supporting the idea of the Festival for the last four years. I would like to thank Mr Marek Belka - the Chairman of the Board of Ministers and to Voivod of Łódź for taking this Festival under his auspices and for the great financial help, to the Mayer of Łódź, the President of the City for all the organisation and financial actions. I'd like also to thank the Ministry of Culture, Polish TV, Polish Radio and all the media patrons, the sponsors and maecenases. Many thanks to PZU S.A., PZU Zycie S.A. for staying with us since the very beginning. And on this occasion, I would like to congratulate the PZU Team receiving the title of the 'Culture Maecenas' of this year.

I should also thank the journalists for whom the Festival days are the time of massive work. But most of all, I would like to thank the people of Łódź who have made this Festival.

I fully realize that it is still the beginning of a long journey. With great pleasure, I wish to invite you to the 4th Edition of the Festival of Four Cultures.

*With deep gratitude
Witold Krychalski*

Zadyma na Starym Rynku

Z udziałem Teatru Strefa Ciszy (spektakl "Judasze"), Bängditos Theater (Niemcy) oraz parada orkiestr dętych.

Start Pasaż Schillera (ul. Piotrkowska),
26.08. godz. 16.00

Parada zabytkowych pojazdów zorganizowana przez Moto Weteran Bazar i Old Timer Fiat Club

Piknik Orkiestr Dętych,
Stary Rynek, godz. 18.00 - 21.00

Ubiegłorocznego Festiwalu, jak na smutną rocznicę likwidacji łódzkiego getta przystało, rozpoczęliśmy w atmosferze podniosłej i poważnej - multimedialnym spektaklem "Niewidzialni". Tym razem zaczynamy głośno, hałaśliwie i wesoło. Świetną zabawę z pewnością zapewni Teatr Strefa Ciszy, działający od 1993 roku. Nazwa zespołu może nieco zmylić, bowiem podczas ich ulicznych spektakli o ciszę raczej trudno. Sami twórcy nazywają zresztą "Judaszy" "grandą uliczną". To żywiołowe widowisko prezentują już z powodzeniem w kraju i za granicą od 10 lat. Zainscenizowane w specjalnym kontenerze prześne wesele każdy może podglądać przez owe tytułowe judasze, ale może też włączyć się do zabawy, przyjmując na siebie rolę jednego ze współbiesiadników. Biegowi spraw towarzyszą nieoczekiwane zwroty akcji i nieustanny współludział widzów. "Przemyślane, przygotowane, śmieszne, radosne zdarzenie. Po prostu teatr dla ludzi" - pisał o spektaklu na łamach "Sceny" Grzegorz Janikowski.

Można przypuszczać, że także uliczny występ niemieckiego zespołu „Bängditos Theater” z Hamburga ze spektaklem „Aniołowie Stróża” wciągnie do wspólnej zabawy. Niemieccy aktorzy są specjalistami od ulicznych zadym, doskonale nawiązują kontakt z przygodnymi widzami. W ich brawurowym występie nie brakuje fanfarony, wody, ognia, a nawet prowokacji. A jako, że jednym z podstawowych atrybutów tego spektaklu jest wóz strażacki, można się spodziewać, że doskonale (a może i zaskakując) wpisze się on w paradę orkiestr dętych, która przemaszeruje Piotrkowską. Przemarsz orkiestr dętych zamknieć będzie parada zabytkowych pojazdów przygotowana przez Moto Weteran Bazar, organizatora największych w Polsce giełd kolekcjonerów. Przejadą pojazdy symbolizujące "cztery kultury" - syrenki, warszawy, trabanty, czajki, volgi i mercedesy. Po emocjach artystycznej ulicznej zadymy najlepiej wybrać się na Stary Rynek, gdzie przy piwie i kielbaskach ochłonąć będzie można na Pikniku Orkiestr Dętych, który potrwa aż trzy godziny.

Zagrają orkiestry:

1. Orkiestra Dęta KWB Bełchatów, kapelmistrz Małgorzata Wąsikowska
2. Orkiestra Dęta ZGOSP Ładzice, kapelmistrz Stanisław Zaskurski
3. Orkiestra Dęta Rzgów, kapelmistrz Krzysztof Goss
4. Orkiestra Dęta w Gorzkowicach, kapelmistrz Kazimierz Kisiel
5. Orkiestra Dęta OSP w Jeźowie, Klemens Piotrowski
6. Orkiestra Dęta OSP Kamieńsk, kapelmistrz Włodzimierz Sambor
7. Orkiestra Dęta OSP Zadzim, kapelmistrz Włodzimierz Smolarek
8. Okręgowa Orkiestra Dęta przy OSP Zawada, kapelmistrz Andrzej Żerek
9. Orkiestra OSP Brzeziny, kapelmistrz Robert Szustek

Having fun At Piotrkowska Street

With Silent Zone Theatre ('Peepholes' performance), Bängditos Theater (Germany) and brass-bands parade
Old cars' parade organised by Moto Veteran Bazar
Start Pasaż Schillera ,
Piotrkowska Street,
26th August at 4 pm

And a brass-bands' picnic,
Stary Rynek, from 6 to 9 pm

Last year's Festival was began with the multimedia spectacle 'The Invisible', in the uplifting atmosphere of seriousness and - as it should have been done, considering the fact of the sad anniversary of liquidation of the Łódź ghetto. This time we shall begin noisily, with lots of clamour and full of joy. The great fun will undoubtedly be thanks to the Silent Zone Theatre, operating since 1993. The name of the team can be a bit misleading, because it would rather be difficult to come across any silence during their performances. People who are part of this team call the 'Peepholes': 'a three-and-a-half-hours'-street noise'. It's a lively event that has already been presented both in Poland and abroad for the last 10 years. There is a wedding reception organized in a special wagon, where everyone can look through the peepholes, but people can also join the fun by taking on a role of one of the party members. There are unexpected turnovers of the play and constant co-operation on part of the audience. Grzegorz Janikowski once wrote for 'Scena' that it was 'a thought-over, well-prepared, funny and jolly event. Simply a spectacle for people.'

It may be assumed that also another street performance by the "Bängditos Theater" from Hamburg with their 'Guardian Angels' will become the onset of fun for the passers-by. The German actors are experts at street parties, they are excellent at mingling with the passers-by. In their brave performance there is room for swaggerers, water, fire and even provocation. And since one of their basic props is a quenching car, it can be supposed that it will excellently (and perhaps surprisingly) fit into the brass-bands parade which will be marching through Piotrkowska Street.

Brass bands parade will be followed by the parade of the old cars prepared by Moto Veteran Bazar, an organizer of the greatest collectors' auctions in Poland. There will be cars symbolizing the four cultures - syrenkas, trabants, czajkas, volgas and Mercedes. After the excitements of this artistic steaming event in Piotrkowska, it will be really advisable to make our way to Stary Rynek, where over a pint of beer and some sausages we will be able to chill down watching a brass-bands picnic which will last for 3 hours.

The following orchestras will play:

- 1.KWB Bełchatów Brassband, bandmaster Małgorzata Wąsikowska
- 2.ZGOSP Ładzice Brassband, bandmaster Stanisław Zaskurski
- 3.Rzgów Brassband, bandmaster Krzysztof Goss
- 4.Brassband from Gorzkowice, bandmaster Kazimierz Kisiel
- 5.OSP Brassband from Jeźów, bandmaster Klemens Piotrowski
- 6.OSP Kamieńsk Brassband, bandmaster Włodzimierz Sambor
- 7.OSP Zadzim Brassband, bandmaster Włodzimierz Smolarek
- 8.Regional Brassband at OSP Zawada, bandmaster Andrzej Żerek
- 9.OSP Brzeziny Brassband, bandmaster Robert Szustek

"La Divina Commedia"

- spektakl teatralny

Teatr DEREVO

Łódzkie Centrum Filmowe,
Hala nr 4, ul. Łąkowa 29,
26.08., 29.08, 30.08. godz. 20.00

Niegdyś dbano o czystość gatunków. Teatr to był teatr, cyrk to cyrk, a pantomima to pantomima. Dziś wszystko się przemieszalo, a brak konwencji stał się najpopularniejszą konwencją. I dobrze, bo przecież taki jest cały współczesny świat i nasze w nim życie. Jeżeli więc chcemy w sztuce szukać prawdziwych emocji, musimy przekraczać granice. Teatr Derevo jest tego najlepszym przykładem. Tytuł sztuki nawiązuje bezpośrednio do słynnego dzieła Dantego, ale jakoż dzieli je od pierwotzoru przepaść. Tu nie tylko mieszą się ze sobą gatunki sceniczne, ale i wszelkie klasyczne reguły spektaklu. Nie ma liniowej narracji. Obrazy bez przerwy się zmieniają podobnie, jak role, w które wcielają się aktorzy. Współczesne koszmary przenikają się ze średniowiecznymi wizjami, mity z rzeczywistością, żart z tragedią, wirtuozeria z fanfaronadą, a iluzja z realnością. Artysci nie potrzebują słów. Grają gestami, minami, ruchem, wzajemnymi relacjami. W 90-minutowym spektaklu towarzyszy im jedynie industrialny zgiętek i przejmujące utwory Franka Zappy oraz zespołu Queen.

Teatr Derevo (ros. Drzewo) powstał w 1988 roku w Petersburgu. Jego założycielem był Anton Adasiński, wcześniej członek grupy Licedei, który - nawiąsem mówiąc - gościł na Festiwalu przed dwu laty. Po rozstaniu z Licedei twórca wędrował po Europie, mieszkał kolejno w Pradze i Amsterdamie, by ostatecznie osiąść we Florencji. "Boska komedia" jest bowiem najstynniejszym spektaklem Derevo. W 2002 roku sztuka została uhonorowana aż dwiema nagrodami na festiwalu w Edynburgu. Zresztą już wcześniej, w latach 90-ych, grupa zebrała wiele laurów na najbardziej prestiżowych międzynarodowych spotkaniach teatralnych. Ich występy bowiem zawsze elektryzują publiczność. Zapraszamy więc na szalone spotkanie - "widowisko cyrkowe na cztery ciała i wiele duchów", jak to określili krytycy. Kto jednak oczekuje takiego cyrku, jakie spotyka się na trasie małych polskich miasteczek, ten srodze się zawiedzie. Bo to jest cyrk skażony geniuszem Dantego.

"La Divina Commedia"

- a theatre performance

DEREVO Theatre

Łódzkie Centrum Filmowe, Hala nr 4, ul. Łąkowa 29,
26th August, 29th August, 30th August at 8 pm

People used to take great care of the purity of genre. A theatre was a theatre, a circus was a circus and pantomime was a pantomime. Today everything is mixed together, lack of rules became the most popular convention of all. And that's good because all of the modern world is like this, and our life in it, too. So, if we want to seek true emotions in a play, we must go over the limits. Derevo Theatre is the best example of this. The title of the play goes directly to the famous Dante masterpiece, but what a huge gap between the two! There is no linear narration here. There is a mixture not only of scene genres, but also of all classic rules of a spectacle. Images are constantly changing, just like characters played by

the actors. Modern nightmares are interpenetrated with the medieval visions, myths are mixed with reality, jokes with tragedy, a virtuoso play with bombastic one and illusion with tangible images. Artists do not need words. They use gestures, their faces and relationships. In a 90-minute spectacle, they are surrounded by industrial noise and thrilling pieces by Frank Zappa and Queen. Derevo Theatre ('a tree' in Russian) was established in 1988 in Petersburgh. His founder was Anton Adasiński, a former member of Licedei group, which - by the way - a guest at our Festival two years ago. After splitting with Licedei he travelled Europe, lived in Prague and Amsterdam, so as to finally settle down in Florence. 'Divine Comedy' is the most famous spectacle of Derevo. In 2002 it was awarded two prizes at the Edinburgh festival. But even earlier, in the 90s, the group was greatly praised at the most prestigious international theatre festivals. Their performances are almost always electrifying for the audience. So, we'd like to invite you to the crazy meeting - 'a circus show of the four bodies and many ghosts' - as described by the critics. However, those who expect to find the same kind of circus as can be found in Polish cities, will be bitterly disappointed. It's a circus contaminated with the genius of Dante.

New Sounds of Germany - impreza muzyczna

Klub "Logo", ul. Piotrkowska 52,

26.08. godz. 22.00

Klub Blue, Plac Komuny Paryskiej 5a,

02.09. godz. 21.00

Propozycja dla miłośników nowoczesnych brzmień. To cykl wieczorów klubowych z udziałem czołowych niemieckich DJ'ów i producentów wspieranych występami DJ'ów polskich. Szykuje się świetna okazja do posłuchania różnych gatunków muzycznych: house, elektro, elektro-clash. A przy okazji i do dobrej zabawy. Gwiazdami klubowych wieczorów będą:

1. Martin Bros. To duet Berlińczyków (Cle i Mike Vamp), który szerokiej publiczności po raz pierwszy zaprezentował się podczas premiery filmu "Biegnij Lola, biegnij". Następnie była bardzo dobrze przyjęta przez krytykę debiutancka płyta "Play", współpraca z czołówką niemieckiej sceny tanecznej, kolejna płyta. "Zadają kłam stereotypom o bezduszości niemieckiej elektroniki. Cle i Mike Vamp mają dar pisania przystępnych, a przy tym niebanalnych utworów, nie boją się śpiewać i unikają wymuszonego udziwniania. To prawdziwe zjawisko na europejskiej scenie klubowej" - pisano o zespole.

2. Martin Landsky. Od lat związany z niemiecką sceną klubową. Mieszka i tworzy w Berlinie, regularnie występuje na najważniejszych imprezach, dużo produkuje, wydaje płyty. Zaczynał od muzyki funk, dziś w swych utworach zgrabnie łączy house, minimal i elektro.

3.Thomas Melchior. Muzyk- obieżyświat. Mieszkał już w USA, Hiszpanii, Anglii, Salwadorze i Brazylii, by ostatecznie osiąść w Berlinie. Zaczynał od mieszkańców eksperimentalnej muzyki elektronicznej, funk i jazzu z zespołem Blipvert Bigtop. Na początku lat 90. zwrócił się ku techno. W ostatnich latach wypracował własną formułę muzyczną będącą połączeniem deep i hypnotic micro house. Jego utwory są melodyjne, tworzą kamerały, choć przesycony niepokojem klimat.

New Sounds of Germany - a music event

Klub "Logo", ul. Piotrkowska 52, 26th August at 10pm

Klub Blue, Plac Komuny Paryskiej 5a,

2nd September at 9pm

It's for those who like the modern sounds. It's a series of evenings with the leading German DJs and producers supported by Polish DJs. It sounds like a great opportunity to listen to various kinds of music: house, electro, electro-clash. Besides, there will also be lots of fun. The top stars of the clubs will be:

1. Martin Bros. A duet of Berliners (Cle and Mike Vamp), who was first presented to the great audience at the premiere of the film 'Run Lola, run!'. Next, there was a very well received record 'Play', co-operation with the leading team of the German dancing scene and yet another record. They give a lie to the stereotypes about the soullessness of the German electronics. Cle and Mike Vamp have a gift of writing approachable and not trivial pieces, they aren't afraid of singing and avoid the forces sophistication. It's a true phenomenon on European club scene' - as it was once written about the group.

2.Martin Landsky. For years he has been with the German club scene. He lives and writes in Berlin, frequents the most important events, produces really much and releases records, too. He started with funk and today mixes house, minimal and electro.

3.Thomas Melchior. A musician and a globetrotter. He used to live in Spain,

England, Salvadore and Brazil, only to settle down in Berlin. He began with the experimental mixture of electronic, funk and jazz with the Blipvert Bigtop group. At the beginning of the 90s he turned to techno. Recently he has worked out his own music formula, which is a combination of deep and hypnotic microhouse. His music is melodic and creates a chamber, though a little anxious atmosphere.

Symposium poświęcone osobie Annie Langfus

Instytut Europejski, ul. Piotrkowska 262/264,

27.08., godz. 13.00

W ramach organizowanego w Breście Tygodnia Literatury, tamtejszy Instytut Francuski zorganizował wystawę poświęconą laureatom najbardziej prestiżowej francuskiej nagrody literackiej - Prix Goncourt. W ekspozycji znalazła się także książka mało znanej autorki Anny Langfus. Wyróżnienie otrzymała w 1962 r. jako czwarta w jej historii kobieta i jako pierwsza... Polka. Jak się okazało, ta u nas praktycznie nieznana pisarka urodziła się w Lublinie w 1920 roku w rodzinie polskich Żydów. Jako jedyna z rodziny przeżyła warszawskie getto. Po wojnie wyemigrowała do Francji, by tam opisać w kolejnych książkach dramatyczne losy polskich Żydów. Zmarła w Paryżu popełniając samobójstwo. Sympozjum ma przybliżyć Polakom jej postać i dorobek dotychczas - niesłyszy - nie przetłumaczony na nasz język. W spotkaniach wezmą udział m.in. kierownik Fundacji Güntera Grassa Donata Fink oraz dyrektor Instytutu Francuskiego w Breście Christophe Steyer.

A symposium devoted to Anna Langfus

Instytut Europejski, ul. Piotrkowska 262/264,

27th August at 1pm

Within the Week of Literature organized in Bremen, the French Institute from there organized an exhibition devoted to the laureates of the most prestigious French prize on literature - Prix Goncourt. On display was also a book by an unknown author Anna Langfus. She was rewarded in 1962 as a fourth woman in history and as a first Polish woman. As it turned out, this writer, practically unknown in our country, was born in Lublin in 1920 in a family of Polish Jews. As the only one from her entire family, she survived the Warsaw ghetto. After the war, she emigrated to France, where she described the dramatic fate of the Polish Jews in her books. She died in Paris, committing suicide. The symposium is to familiarize the Poles with her works, very unfortunately, still not translated into Polish. A director of the Fund of Günter Grass - Donata Fink and the Director of the Bremen Institute, Christophe Steyer, will take part in this event.

Leni Riefenstahl - życie i twórczość

Galeria Nowa, Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18,
Wernisaż wystawy fotografii: 27.08. godz. 16.00

Pokaz filmów Leni Riefenstahl:

- 28.08. - "Das Blaue Licht", "SOS Eisberg"
- 29.08. - "Triumph des Willens"
- 30.08. - "Olympia Teil I - Fest der Völker"
"Olympia Teil II - Fest der Schönheit"
- 31.08. - "Ein Traum von Afrika", "Impressionen unter Wasser"
- 01.09. - "Die Macht der Bilder"

Kino Kameralne Łódzkiego Domu Kultury, ul. Traugutta 18, godz. 17.00.
Przed każdym filmem wystąpi z prelekcją Jacek Łaszcz, krytyk filmowy,
tłumacz "Pamiętników" Leni Riefenstahl.

Na ubiegłorocznym Festiwalu przypomnieliśmy fragmenty filmowego dorobku dwóch niekwestionowanych gwiazd niemieckiego kina: Hannę Schygullę i Volkera Schlöndorffa. Tym razem wybór jest znacznie bardziej kontrowersyjny: wystawa fotografii oraz filmy Leni Riefenstahl, kojarzonej przede wszystkim z obrazami propagandowymi hitlerowskich Niemiec. Wypada więc rozpoczęć od wytłumaczenia, skąd taka decyzja. Po pierwsze, o artystce wiele się w Polsce mówi i pisze, ale ciągle jeszcze - co zrozumiiale - słabo zna jej dorobek. Pojedyncze pokazy jej filmów odbyły się dotychczas zaledwie kilka razy, m.in. w Warszawie, Gdańsku i Krakowie. Jeżeli więc oceniąć mamy jej twórczość, dobrze jest ją poznać. Po drugie, w przypadku Riefenstahl mamy do czynienia z kłopotliwym zderzeniem dwóch racji: moralnej i artystycznej. Ta pierwsza wypada zdecydowanie negatywnie, za sprawą przedwojennej działalności filmowej (choć artystka nigdy nie była członkiem NSDAP). Ta druga, wręcz przeciwnie, już przed wojną uznana została za wyjątkową i pionierską. Czy więc życie powinno dyskredytować twórczość? Czy twórczość może usprawiedliwić życie? To są pytania, które choć może w mniej dramatycznym kontekście, często nas gniebią. Przypomnijmy, że na oscarowej galii w 2004 r. wymieniono jej nazwisko wśród twórców, którzy zmarli od poprzedniej uroczystości. Faktów wywołał gorącą dyskusję, ale co ciekawe, obozy przeciwników i zwolenników uczczenia jej pamięci były mniej więcej wyrównane.

Leni (właściwie Berta Helene) urodziła się w 1902 r. Rozpoczynała karierę jako tancerka, ale kontuzja zmusiła ją do zmiany zawodu. Próbowała się jako aktorka, zagrała w kilku filmach o tematyce górskiej. Poszło jej całkiem nieźle, bowiem otrzymała nawet propozycję wyjazdu do Hollywood. W 1932 r. usłyszała na wiecu Hitlera i zaflasutowana jego zdolnościami oratorskimi zaproponowała mu swoje usługi reżyserie. Najpierw powstał krótki film o spotkaniu członków partii nazistowskiej, zaś w 1934 r. jedno z jej najświetniejszych dzieł "Triumf woli". W 1936 r. zakwalifikowała się do olimpijskiej reprezentacji Niemiec (narciarstwo), ale zrezygnowała i wybrała pracę z kamerą. Tak powstała "Olimpiada". Wraz z wybuchem wojny wyruszyła z oddziałami Wehrmachtu, by filmować kampanię przeciw Polsce. Przeżyła jednak szok, obserwując z bliska zachowania żołnierzy i z pomysłem zrezygnowała. W latach 1939-1945 nie zrealizowała żadnego filmu. Po II wojnie światowej cztery lata spędziła we francuskim areszcie, ale nie udowodniła jej żadnych karalnych form wspierania naziizmu. Droga do przemysłu filmowego miała jednak zamkniętą. Kręciła skromne filmy za własne pieniądze, poświęcała się fotografii. Mając już ponad 70 lat ukończyła kurs dla pływaków, a w setne urodziny ukończyła film "Podwodne impresje".

Najświetniejsze filmy Leni Riefenstahl, to:

1. "Triumph des Willens" (Triumf woli) z 1934 r. Dokumentalny zapis zjazdu NSDAP, który odbył się w Norymberdze. Z technicznego punktu widzenia dzieło wspaniałe, uznane powszechnie za jeden z najlepszych propagandowych filmów w historii kina. Ale ten właśnie obraz był głównym powodem jej środowiskowego ostracyzmu po wojnie; reżyserce zarzucono gloryfikowanie faszyzmu.

2. Olympia (Olimpiada) z 1938 r. Igrzyska olimpijskie w Berlinie. Na jej potrzeby pracowało 100 kamerzystów, nakręcono ponad 400 tysięcy metrów taśmy. Montaż trwał dwa lata. Riefenstahl używała całej masy nowatorskich rozwiązań w pokazywaniu olimpijskiej rywalizacji. Wiele z nich wykorzystywanych jest do dziś w sportowych transmisjach. Stworzyła monumentalny obraz sportu, ale po latach nie uchroniła się od zarzutów o propagowanie aryjskiego kultu ciała.

3. Impressionen unter Wasser (Podwodne impresje) z 2002 r. Film bez dialogów z muzyką Giorgio Moroderu ujawnia przepiękny świat podwodnej flory i fauny Oceanu Indyjskiego, z czytelnym przesłaniem ekologicznym. Przygotowywała go blisko 25 lat.

Ponadto w ramach przeglądu pokazane zostaną filmy dwa filmy z Leni Riefenstahl w podwójnej roli aktorki i reżyserki ("Der blaue licht" z 1932 i "SOS Eisberg" z 1933) oraz dwa filmy o jej życiu i pracy autorstwa Rayego Muellera, ("Ein traum von Afrika" z 2000 r. oraz "Die macht der bilder" z 1993).

Pokazom filmowym towarzyszy wystawa zdjęć Leni Riefenstahl zorganizowana przy współudziale Top Mark Centra i niemieckiego wydawnictwa TASCHEN. Fotografią zajmowała się przez wiele powojennych lat. Szczególnie wiele czasu poświęciła na upamiętnianie życia codziennego, obyczajów i rytuałów sudańskiego plemienia Nuba. Owcem tych fascynacji były dwa albumy wydane w 1974 i 1976 roku.

Leni Riefenstahl - her life and work

Galeria Nowa, Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18,
Exhibition of photographs: 27th August at 4pm

Show of Leni Riefenstahl films:

- 28.08. - "Das Blaue Licht", "SOS Eisberg"
- 29.08. - "Triumph des Willens"
- 30.08. - "Olympia Teil I - Fest der Völker"
"Olympia Teil II - Fest der Schönheit"
- 31.08. - "Ein Traum von Afrika", "Impressionen unter Wasser"
- 01.09. - "Die Macht der Bilder".

Kino Kameralne Łódzkiego Domu Kultury, ul. Traugutta 18, at 5pm.
Before every show, there will be a speech by Jacek Łaszcz, film critic, a translator of Leni Riefenstahl diaries.

At the last year's Festival, we reminded fragments of the film achievements of two unquestioned stars of the German cinematography: Hanna Schygulla and Volker Schlöndorff. This time the choice is more controversial: the exhibition of photographs and films by Leni Riefenstahl, connected usually with the propaganda pictures of Nazi Germany. So, it seems appropriate to begin with the explanation of this decision. First of all, there is much talked and written about the artist in Poland, whilst her works remain unknown - which is quite understandable. Individual shows of her films have taken place just a few times so far, e.g. in Warsaw, Gdańsk and Cracow. Thus, if we are to evaluate her works, it would be good to find out more about her. Secondly, in the case in Leni Riefenstahl, we are faced with a troublesome clash of two aspects: moral and artistic. The first one is seen definitely in a negative light, due to the artist's pre-war activities (though she has never been a member of NSDAP). The latter one on the contrary - even before the war it has been perceived as pioneering and exceptional. Therefore, should life have so much of a negative influence on creative work? Can creative work justify life? These are the questions that often trouble us, though perhaps in not so much of a dramatic aspect. Let me remind you that in Oscar ceremony in 2004, her name was mentioned among those who had died since the previous ceremony. This fact gave rise to hot discussion, and curiously enough - number of those in favour and against honouring her memory was more or less equal.

Leni (or actually Berta Helene) was born in 1902. She started her career as a dancer, but an injury forced her to change her profession. She tried to become an actress and played in a couple of films about mountaineering. She did quite well - there were even some suggestions to go to Hollywood. In 1932 she heard Hitler at one of his meetings and was fascinated by his talents as a speaker, so she offered him her services as a director. First, there was a short film about a meeting of members of Nazi party and in 1934 there was one of her most famous films: 'The Triumph of the Will'. In 1936 she was qualified to the Olympic representation of Germany (skiing), but she gave it up and chose working behind the camera. That's how 'The Olympic Games' began. With the outburst of the War, Leni set out with Wehrmacht troops to film the campaign against Poland. She went through a shock seeing behaviour of the soldiers and gave up the idea. Between 1939 - 1945 she did not make any film. After the WWII she spent 4 years in French prison, but she was not found guilty of any form of supporting the Nazis. However, the path to the film industry was now closed for her. She did make some films with her own money and devoted herself to photography. When she was over 70, Leni completed a diving course and on her 100th birthday, she finished her film 'The Underwater Impressions'. Her most famous films are:

1. "Triumph des Willens" (Triumph of the Will) made in 1934. It's a documentary of the NSDAP meeting that took place in Norymberg. From technical point of view, it's a monumental piece, regarded as one of the best propaganda films in the history of the cinematography. But precisely this film was the main reason for leaving her out of the society; the director was accused of glorifying fascism.

2. Olympia (The Olympic Games) made in 1938. It's Olympic Games in Berlin. She was given 100 camera operators to work with, there were over 400 thousand metres of film tape used. Putting everything together lasted for over two years. Riefenstahl used all kinds of revolutionary solutions in presenting Olympic rivalry. Many of them are used nowadays in broadcasts of sports events. She created a monumental image of sport, but after the years she could not avoid accusations of promoting the cult of Aryan body.

3. Impressionen unter Wasser (The Underwater Impressions) made in 2002. A film with no dialogues and music by Giorgio Moroder. It presents the beautiful world of underwater flora and fauna of the Indian Ocean with a direct ecology notion. She has been preparing this film for close to 25 years.

Apart from that, there are also going to be shown two more films with Leni Riefenstahl as a main character and as a director: "Der blaue licht" from 1932 and "SOS Eisberg" from 1933, and two films about her life, directed by Ray Mueller "Ein traum von Afrika" from 2000 and "Die macht der bilder" from 1993. Film shows will be accompanied by the photo exhibition organized with co-operation with Top Mark Center and a German Publishing House TASCHEN. Leni Riefenstahl was interested in photography for many years after the war. She devoted many years particularly to commemorating the everyday life, traditions and rituals of the Saudi tribe Nuba. The result of her fascination were two albums issued in 1974 and in 1976.

Inauguracja Festiwalu

- Koncert muzyki filmowej Jana A.P. Kaczmarka

Wykonawcy:

- ~Polska Orkiestra Radiowa pod dyr. Wojciecha Rajskiego,
- ~Poznański Chór Akademicki przygotowany przez dyr. Jacka Sykulskiego
- ~ soliści Sussan Deyhim (śpiew), Krzysztof Herdzin (fortepian), Marta Maślanka-Stanisławska (cymbaty).

Filharmonia Łódzka, ul.Narutowicza 20/22

27.08., godz. 19.00

W minionych latach Polska pochwalić się mogła wieloma wybitnymi kompozytorami muzyki filmowej, ale w ostatnim czasie najgłośniej jest - i słusznie - o Janie A.P. Kaczmarku.

Dziś przyjeżdża do Łodzi już w gloriach i chwale zdobywcy najbardziej prestiżowej nagrody filmowej - amerykańskiego Oskara. Od ponad pół wieku żadnemu z polskich kompozytorów nie udało się przed nim zdobyć tego zaszczytnego lauru. A warto dodać, że Kaczmarek jest także laureatem wielu innych prestiżowych nagród m.in. za najlepszą muzykę teatralną (1992), czy National Board of Review dla najlepszego kompozytora roku (2004). Był też nominowany do "Złotych Globów" i Brytyjskiej Nagrody Filmowej.

Droga na wyżyny filmowej muzyki była dość zawita. Pochodzący z Konina twórca początkowo studiował prawo, by ostatecznie poświęcić się muzyce. Starsi melomani świetnie pamiętają go z występów w kultowej już Orkiestrze Ośmego Dnia, a wcześniej z muzyki do spektakli awangardowego Teatru Ośmego Dnia. W 1988 r. Kaczmarek wyjechał na stałe do USA. Początki - jak wspominał w wielu wywiadach - nie były łatwe. Ale talent ostatecznie zatrzumiąował. Dziś twórca ma na swym koncie wiele prestiżowych produkcji. Współpracował m.in. z Agnieszką Holland ("Całkowite zaćmienie", "Plac Waszyngtona", "Trzeci cud"), Adrianem Lyne'em ("Niewierna") czy Jerzym Kawalerowiczem ("Quo Vadis"). Statuetkę Oscara otrzymał natomiast za muzykę do filmu "Marzyciel" w reżyserii Marca Forstera. Ma także na koncie reżyserię trzech multimedialnych produkcji: "Czekając na kometę Halleyę", "Symfonia Solo" i "Tower of Babel". Warto dodać, że 31 sierpnia prawykonanie jego "Kantaty o Wolności" uświetni główne gdańskie obchody jubileuszu 25-lecia Solidarności.

W programie koncertu usłyszymy suity z czterech filmów: "Niewierna", "Trzeci cud", "Quo Vadis" oraz "Marzyciel". Przekonamy się, jak ta muzyka świetnie funkcjonuje również poza filmem, jako wybitne, autonomiczne dzieło. To będzie z pewnością niezapomniany wieczór.

Wojciech Rajski - po ukończeniu studiów w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Warszawie w roku 1971 zadebiutował w Teatrze Wielkim. W 1973 r. otrzymał stypendium DAAD i wyjechał na studia podyplomowe do Akademii Muzycznej w Kolonii. W 1974 i 1975 doskonalił swoje umiejętności na kursach mistrzowskich w Wiedniu. Będąc etatowym dyrygentem Teatru Wielkiego w Warszawie do 1978 r., w 1974 wygrał konkurs na dyrygenta w Filharmonii Poznańskiej i pełnił w Poznaniu funkcję dyrektora artystycznego i naczelnego. W 1982 r. założył na Wybrzeżu orkiestrę kameralną, która początkowo pod nazwą Orkiestra Kameralna Wojciecha Rajskiego a od 1986 r. jako Polska Filharmonia Kameralna w Sopocie odwiedziła Stany Zjednoczone, Japonię i prawie wszystkie kraje europejskie. Jednocześnie w 1988 r. został dyrektorem artystycznym Filharmonii Bałtyckiej w Gdańsku. W 1993 podjął pracę w Musikhochschule w Karlsruhe, gdzie otrzymała tytuł profesora. W 1993 roku został dyrektorem artystycznym Polskiej Orkiestry Radiowej. Stałe koncertuje jako gościnny dyrygent odwiedzając liczne kraje europejskie. Odbył także tournée koncertowe po Meksyku i Brazylii. Ma w swoim fonograficznym dorobku ponad 50 płyt.

Polska Orkiestra Radiowa - tuż po zakończeniu

II wojny światowej, w 1945 r., Stefan Rachoń założył orkiestrę, która spełniać miała wielorakie zadania. Do jej podstawowych obowiązków należało dokonywanie nagrań archiwalnych dla Polskiego Radia i Telewizji oraz publiczne występy podczas uroczystych koncertów i festiwali. W połowie lat 70-tych pojawiły się nowi dyryenci, pełniący również funkcje dyrektorów artystycznych. Włodzimierz Kamiński, Jan Pruszak, Tadeusz Strugała. W roku 1993 szefem artystycznym został Wojciech Rajski. Orkiestra często wyrusza w podróże artystyczne po krajach europejskich, dokonując nagrań dla renomowanych firm fonograficznych, nagrywa muzykę filmową.

W programie utwory z filmów:

"Niewierna":

- The Wind
- At Home
- Triangle Unfaithful
- The Visit
- Sudden Turn
- Burning Picture
- Together

"Marzyciel"

- Where Is Mr. Barrie?
- Neverland Piano
- Dancing With The Bear
- The Kite
- This Is Neverland
- Why Does She Have To Die?
- The Impossible Opening

"Trzeci Cud"

- Frank & Roxanne
- Ave Maria

"Quo Vadis"

- Colosseum
- Pokój Prześladowanym
- Rzym plonie
- Miłość i Umieranie
- Wracam do Rzymu
- Przemoc

Wykonawcy:

- Sussan Deyhim** - śpiew
- Krzysztof Herdzin** - fortepian
- Marta Maślanka-Stanisławska** - cymbaty
- Poznański Chór Akademicki**

Inauguration of the Festival - a concert of film music by Jan A.P. Kaczmarek

There are going to be the following pieces presented in the programme:

„The Unfaithful”

The Wind
At Home
Triangle
Unfaithful
The Visit
Sudden Turn
Burning Picture
Together

“The Dreamer”

Where Is Mr. Barrie?
Neverland Piano
Dancing With The Bear
The Kite
This Is Neverland
Why Does She Have To Die?
The Impossible Opening

„The Third Miracle”

Frank & Roxanne
Ave Maria

“Quo Vadis”

Colosseum
Peace to the Persecuted Ones
Rome on Fire
Love and Dying
I am coming back to Rome
Violence

Performers:

- ~ Polish Radio Orchestra conducted by Wojciech Rajski
- ~ Poznań Academic Choir prepared by Jacek Sykulski
- ~ soloists: Sussan Deyhim (vocal), Krzysztof Herdzin (klavier), Marta Maślanka-Stanisławska (cimbals).

Filharmonia Łódzka, ul.Narutowicza 20/22

27th August at 7pm

In the previous years Poland could be grateful for the many outstanding composers of film music, but recently, we have heard much about Jan A.P. Kaczmarek - and quite rightly so. Today, he comes to Łódź in the glory of the one who received the most prestigious film reward of all - the American Oscar. None of the Polish composers managed to do it before him. And it should be noted that Kaczmarek is also a laureat of other prestigious rewards, e.g. for the best theatre music (1992), National Board of Review. He was also a nominee to the 'Golden Globes' and the British Film Award.

The path to the very heights of the film music was very intricate. Born in Konin, he studied law at first, in order to finally devote himself to music. He's well remembered for his partaking in the Orchestra of the Eighth Day, for which he wrote music. In 1988 Kaczmarek emigrated to the USA. The beginnings were not easy, as he himself remarked in the interviews. But eventually, his talent won. Today, the composer has many prestigious productions on his account. He co-operated with Agnieszka Holland ('Total Eclipse', 'Washington Square', 'The Third Miracle'), Adrian Lane ('The Unfaithful') or Jerzy Kawalerowicz ('Quo Vadis'). The Oscar statue was rewarded to him for the music for 'The Dreamer' directed by Marc Forster. Kaczmarek is also a director. He's the author of 3 multimedia productions: 'Waiting for the Halley comet', 'Solo Symphony' and 'Tower Babel'. It's worth adding that on 31st August his 'Cantata about Freedom' will illuminate the celebrations of 25th anniversary of Solidarność in Gdańsk. Theoretically, film music is written to accompany a moving image. Practically, however, if such music is truly great, it stands every chance of becoming an independent masterpiece that can be listened to on a record or on stage. We will be able to see if this is true, while listening to the concert made of 4 suits from films 'The Unfaithful', 'The Third Miracle', 'Quo Vadis' and 'The Dreamer'. It will surely be an unforgettable evening.

Wojciech Rajski - having graduated from the Higher Music School in Warsaw in 1971, he made his debut at the Grand Theatre. In 1973 he received a scholarship DAAD and left for the post graduate studies to Music Academy in Cologne. In 1974 and 1975 he mastered his skills at courses in Vienna. Being a full-time conductor at the Grand Theatre in Warsaw till 1978, he won the competition for the conductor of Poznań Philharmonic Orchestra and was at the post of an artistic and main director there. In 1982 he established a chamber orchestra at the Polish seaside, which was first known as Wojciech Rajski

Chamber Orchestra, but since 1986 it is known as Polish Chamber Philharmonic. Since then, they have visited the USA, Japan and almost all of the European countries. At the same time, in 1988, he became a director of Baltic Philharmonics in Gdańsk. In 1993 he began his work at Misk in Karlsruhe, where he received a title of a professor.

In 1993 he became an artistic director of Polish Radio Orchestra. He is constantly giving concerts as a guest conductor, visiting European countries, but also e.g. Mexico and Brazil. So far he has recorded over 50 records.

Polish Radio Orchestra - just after the end of WWII, in 1945, Stefan Rachon started an orchestra, which was to take on many roles. As one of its main duties, the orchestra was to record for the Polish Radio and Television performances at special celebrations and festivals. In the middle of 70s, new conductors appeared who also took on roles of artistic directors. Włodzimierz Kamirski, Jan Pruszak, Tadeusz Strugala. In 1993 Wojciech Rajski became the artistic director. Orchestra often travels around Europe, records for the recognized studios and records film music.

Deadline - spektakl teatralny (polska premiera)

Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi

Rimini Protocoll (Niemcy)

Teatr im. Jaracza , ul. Jaracza 27,
27.08., 28.08., 29.08., godz. 18.00.**Deadline - theatre performance (Polish premiere)**

Rimini Protocoll (Germany)

Teatr im. Jaracza, ul. Jaracza 27,
27th August, 28th August, 29th August at 6pm

Nad przygotowanym do pochówku grobem zbierają się ci, którzy są poniekąd reżyserami ostatniej drogi zmarłego: przedsiębiorca pogrzebowy, kamieniarz, muzyczka grająca nad trumną, zawodowy mówca pogrzebowy. W ten sposób poznajemy śmierć z nietypowej perspektywy: widzianą oczami tych, którzy z niej żyją, dla których jest to tylko biznes. Odartą z jakiegośkolwiek tajemnicy i duchowości, równie tragiczną, co i komiczną, banalną. To także opowieść o współczesnej cywilizacji Zachodu, bez żalu i skrupuły odrzucającej uświęcone tradycję rytuały, obrządków, reguły. Wsłuchując się nad trumną w dźwięki "Memory" z musicalu "Koty", a nie w "Ave Marię" Gounoda. Traktującej coraz częściej śmierć bliskich jako kolejną uroczystość, w której forma staje się ważniejsza od treści. "To niezwykle bogate teatralne widowisko wykorzystujące estetykę filmu dokumentalnego i happeningu. Jego siłą jest autentyzm" - pisał przed rokiem w Gazecie Wyborczej Roman Pawłowski po berlińskim festiwalu teatralnym.

To prepare the last journey, we need those, who are as if the directors of the last trip of the dead ones: the stoneworker, the undertaker, the musician who plays at the grave, a professional funeral speaker. In this way we are familiarized with the death from a non-typical perspective: through the eyes of those who live because of it, and for whom it is only business. Stripped of any kind of mystery and spirituality, at the same time tragic, comical and trivial. It's a story about modern civilization of the West, with no remorse or sorrow, throwing away traditional rituals and rules. Listening over the coffin to the sounds of 'Memory' from 'Cats' musical instead of 'Ave Maria' by Guonod. Treating the death of the beloved ones as yet another celebration, where form becomes more important than the content. After theatre Festival in Berlin, Roman Pawłowski wrote for Gazeta Wyborcza that "It's extremely rich theatre show, using the form of documentary and a happening. It's power lies in its authenticism.

Rimini Protokoll jest zespołem teatralnym z Hamburga, ale reżyser spektaklu Stefan Kaegi pochodzi ze Szwajcarii. Zaczynał jako autor słuchowisk radiowych, by z czasem poświęcić się z dużym sukcesem - uprawianiu teatru społecznego, bliskiego codziennemu doświadczeniu. "Łagodnie prowadzę widzów w nieznane im obrazy, aby nagle ocknęli się w miejscu, które ich zaskoczy i zaszokuje" - mówił swego czasu Kaegi. W tym niezwykłym przedstawieniu warto dać się poprowadzić reżyserowi, choć miejsce, w którym się ockniemy wcale nie musi nas aż tak zaszokować.

"Rimini Protocoll is a theatre team from Hamburg, but the director of the performance, Stefan Kaegi, comes from Switzerland. He began as an author of radio programmes and with time, changed his interests into social theatre, closely related to everyday experiences. Kaegi once remarked that "I gently lead the audience towards the images unknown to them, so as to suddenly wake them up in a place which is going to shock and surprise them." In this unusual spectacle, it is worth giving in to the director, though the place where we are to wake up does not have to shock us so much."

FORUM "POLITYKI"

29.08., godz. 12.00

Czy i co można wybaczyć Leni? - prowadzi Adam Krzemiński.

goście specjalni:

- Jacek Łaszcz, krytyk filmowy, tłumacz "Pamiętników" Leni Riefenstahl.
- Zdzisław Pietrasik, krytyk filmowy i teatralny, szef działu kulturalnego tygodnika Polityka

30.08., godz. 12.00

Teatr jako rentgen rzeczywistości - prowadzi Agnieszka Celeda

goście specjalni:

- Krzysztof Mieszkowski, red. naczelny "Notatnika Teatralnego"
- Jacek Głomb, reżyser teatralny, dyrektor Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Legnicy

31.08., godz. 12.00

Na Wschód od Zachodu, na Zachód od Wschodu ECM'u wybory muzyczne - prowadzi Andrzej Chłopecki

goście specjalni:

- Manfred Eicher, założyciel i szef firmy fonograficznej ECM
- Tomasz Stańko, muzyk jazzowy

31.08., godz. 15.00

Gdzie jest dzisiaj awangarda? - prowadzi Piotr Sarzyński

goście specjalni:

- prof. dr hab. Maria Poprzęcka, dyrektor Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego, prezes Stowarzyszenia Historyków Sztuki
- Gerhard Jürgen Blum - Kwiatkowski, twórca i dyrektor Muzeum Modern Art Huenfeld (Niemcy)

01.09., godz. 12.00

Muzyka popularna globalizm i niszowość - prowadzi Mirosław Pećzak

gość specjalny:

- Muniek Staszczyk, lider grupy T-Love

Wszystkie spotkania odbywają się w Instytucie Europejskim,
ul. Piotrkowska 262/264

Oczywiście z kulturą przede wszystkim należy obcować. Ale czasami warto o niej podyskutować. I taki jest też cel tego cyku spotkań. Z jednej strony dziennikarze "Polityki", z drugiej - zaproszeni eksperci, krytycy, goście festiwalu. Zderzenie racji, argumentów, ale też emocji. Spory nie po to, by się kłócić, ale by pokazać różne racje i uporządkować informacyjny chaos, który często towarzyszy kulturze. Albowiem dzieła sztuki muzycznej, filmowej, plastycznej czy teatralnej dawno już przestały służyć jedynie wzruszeniu. Dziś często klucz do nich tkwi w intelektualnym zrozumieniu lub doświadczeniu. I o rozpoznawaniu tych kodów współczesnej twórczości będą te spotkania. Za pretekst do dyskusji służyć nam natomiast będąc wydarzenia artystyczne Festiwalu

Przy okazji przypomnijmy, że spotkania dyskusyjne, to swego rodzaju "danie firmowe" tego tygodnika i stałe kluby dyskusyjne prowadzi on w Krakowie, Wrocławiu, Białymostku, Elblągu, Lublinie i Sopocie. Ubiegłyroczne łódzkie Forum "Polityki" przyniosło kilka burzliwych i bardzo ciekawych rozmów, do których włączali się słuchacze. Miejmy nadzieję, że tak będzie i w tym roku.

'Polityka's' forum

29th August at 12.00

Can we and what we can forgive Leni? - leads Adam Krzemiński

special guest is :

- Jacek Łaszcz - film critic, translator of 'Leni Riefenstahl diaries'
- Zdzisław Pietrasik - film and theatre critic, boss of the department of culture of 'Polityka'

30th August at 12.00

Theatre as reality X-ray - leads Agnieszka Celeda

special guest is:

- Krzysztof Mieszkowski - chief editor of "Notatnik Teatralny"
- Jacek Głomb - theatre director of Helena Modrzejewska theatre in Legnica

31st August at 12.00

To the East of the West and to the West of the East - musical choices of ECM - leads Andrzej Chłopecki

special guest is:

- Manfred Eicher - founder and boss of ECM record studio
- Tomasz Stańko - jazz musician

31st August at 3pm

Where is avangarde today? leads Piotr Sarzyński

special guest is:

- prof. dr hab. Maria Poprzęcka - director of History Institute of Warsaw University and a chairman of the Art History Association
- Gerhard Jürgen Blum-Kwiatkowski - founder and a director of Muzeum Modern Art Huenfeld (Niemcy)

1st September at 12.00

Pop music - globalisation and niche

- leads Mirosław Pećzak

special guest is:

- Muniek Staszczyk - leader of a music formation T-Love

All meetings take place at the European Institute,
ul. Piotrkowska 262/264

Surely, one should always stay in touch with culture. But sometimes it is worth discussing, too. And such is the aim of those meetings. On the one hand, there are the journalists of Polityka, on the other - there are the invited experts, critics and the Festival guests. And there is the clash of the opinions, arguments and emotions. Arguments are not solely to argue, but to show the differences and put in order the chaos of information that so often accompanies culture. Because various masterpieces of music, film, art or theatre have long since been only serving as emotion thrillers. And here, the source of the discussion will be the artistic events of the Festival.

By the way, let's remind that discussion meetings are the so called 'film courses' of this weekly magazine and that normally, it holds such meetings in Cracow, Wrocław, Białystok, Elbląg, Lublin and Sopot. Last year's Łódź 'Polityka' forum brought about a few very hot discussions joined by many listeners. Let's hope it'll be similar this year, too.

POLITYKA

ECM Festiwal

ECM

Tomasz Stańko Quartet - koncert
 Tomasz Stańko - trąbka
 Marcin Wasilewski - fortepian
 Sławomir Kurkiewicz - kontrabas
 Michał Miśkiewicz - perkusja

Parafia Ewangelicko-Augsburska Św. Mateusza,
 ul. Piotrkowska 283, 30.08. godz. 19.00.

Tomasz Stańko Quartet - concert
 Tomasz Stańko - trumpet
 Marcin Wasilewski - klavier
 Sławomir Kurkiewicz - contrabass
 Michał Miśkiewicz - drums

Parafia Ewangelicko-Augsburska Św. Mateusza,
 ul. Piotrkowska 283, 30th August at 7pm

Kwartet Tomasza Stańko w obecnym składzie zaistniał na światowej scenie jazzowej w 2002 r. albumem "Soul of things" (ECM 2002). Album promowany był cyklem tras koncertowych po Europie i Ameryce Północnej, dostał doskonale recenzje i utorował Kwartetowi drogę do najlepszych jazzowych sal koncertowych. Krytycy uznali Tomasza Stańko i jego młody skład za jeden z najciekawszych europejskich zespołów jazzowych. W 2002 roku Tomasz Stańko został uhonorowany nagrodą European Jazz Prize, jako artysta roku. Kolejny ALBUM Kwartetu to "Suspended Night" (ECM, 2004). Utrzymany w podobnym, tępym i swobodnie płynącym klimacie, kontynuuje pasmo sukcesów Kwartetu na całym świecie. Album spotkał się z entuzjastycznymi reakcjami prasy (m.in. BBC Music Magazine, The Guardian, Jazzwise, Die Zeit). Przebojem wszedł na notowania "Billboard Magazine" będąc pierwszą europejską płytą, która znalazła się wśród najlepiej sprzedawanych instrumentalnych albumów jazzowych na rynku amerykańskim. W Polsce otrzymał status złotej płyty w 4 miesiące po krajowej premierze. Otrzymał nagrodę za najlepszy światowy jazzowy album w Australii - "Best International Jazz Album of the Year" na Melbourne Jazz Awards 2004.

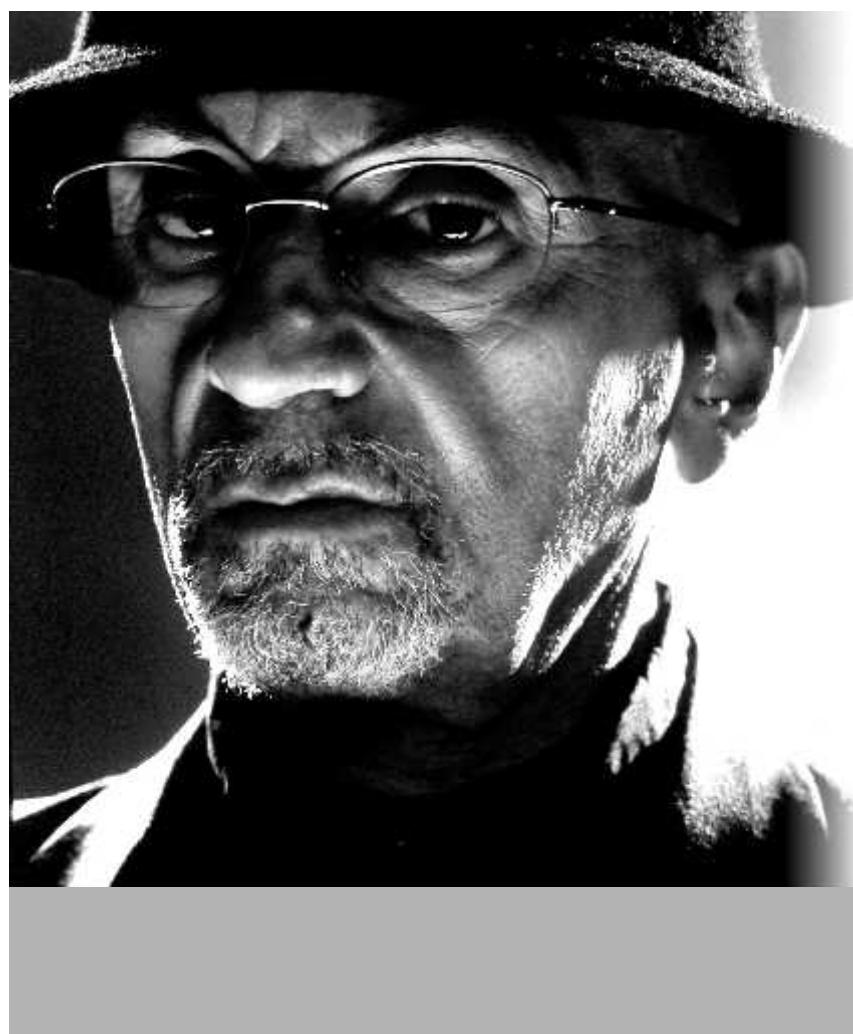
W tegorocznej ankiecie prestiżowego jazzowego magazynu DownBeat Tomasz Stańko znalazł się na trzecim miejscu wśród Rising Star Acoustic Group, oraz na jedenastym wśród Acoustic Group. Większość artystów wyróżnionych w ankiecie DownBeat to światowa czołówka amerykańskich muzyków. Na jesieni tego roku planowane jest nagranie trzeciego już albumu Kwartetu Tomasza Stańko dla wytwórni ECM. Odbędzie się w studio pod Marsylią (w La Buisse), wybranym przez samego Manfreda Eicher. Premiera płyty przewidziana jest na rok 2006.

Podczas Festiwalu Dialogu Czterech Kultur Kwartet zagra wybrane utwory z płyt "Suspended Night", najnowszej "Wolność w sierpniu" (Tomasz Stańko w hołdzie dla Powstania Warszawskiego) oraz premierowe kompozycje, które pojawią się na trzeciej płycie Kwartetu.

Tomasz Stańko quartet in its present state have appeared on the world jazz scene in 2002 with the album 'Soul of Things' (ECM 2002). The album was promoted by a tour around Europe and North America, got excellent reviews and made way for the Quartet to the best jazz scenes and halls. Critics acknowledged Stańko and his young group as one of the most interesting European jazz bands. In 2002 Tomasz Stańko was awarded a European Jazz Prize as the Artist of the Year. Another album of the Quartet was 'Suspended Night' (ECM 2004). It is in the similar, nostalgic and free atmosphere, it continues the flow of successes of the Quartet around the world. The album was excellently received by the critics (e.g. in BBC Music Magazine, The Guardian, Jazzwise, Die Zeit). It rushed to the tops of the chart lists in Billboard Magazine, becoming the first European record to be among the best selling instrumental jazz albums on the American market. In Poland, it received a golden record after just 4 months since the premiere. It was awarded the prize for the best world jazz album in Australia - 'Best International Jazz Album of the Year' at Melbourne Jazz Awards in 2004. In this year's survey of the prestigious jazz magazine DownBeat, Tomasz Stańko was the third among the Rising Star Acoustic Group and eleventh among the Acoustic Group. Most of the artists awarded in this survey are the leaders among the American musicians. In autumn this year, there is a plan

of recording the third album of Tomasz Stańko Quartet for the ECM record studio. It will take place in La Buisse studios, chosen by Manfred Eicher himself. The premiere is expected in 2006.

During the Festival of Four Cultures, Quartet will play the pieces from 'Suspended Night', the latest 'Freedom in August' (Tomasz Stańko tribute to the Warsaw uprising) and the premiere compositions which will appear on the third record of the Quartet.

Noa Trio i Rubinstein Quartet - koncert

Teatr Wielki, Plac Dąbrowskiego 2,
31.08. godz. 19.00.

Każdemu, komu bliska jest liryczna zmysłowość i nastrój muzycznych ballad powinien koniecznie wybrać się na koncert Achinoam Nini, znanej pod estradowym pseudonimem Noa. Nie bez powodu w jej piosenkach krytycy doszukują się klimatu dokonań takich gwiazd jak Leonard Cohen, Joni Mitchell czy Paul Simon. Wydała już osiem płyt, z których każda okazywała się wielkim sukcesem. Swą artystyczną biografią obdzielić by mogła kilka wokalistek. Występowała wspólnie ze Stingiem, Stevie Wonderem, Carlosem Santaną czy Zucherro. Śpiewała przed publicznością największych i najświejszych festiwali: w Montreux, na North Sea Jazz, a także w Carnegie Hall i paryskiej Olimpii. Na specjalnych audiencjach zaprezentowała się Janowi Pawłowi II, Billowi Clintonowi, królowi Norwegii. Koncertowała z Israel Philharmonic Orchestra. Za kreację Esmeraldy w musicalu "Notre Dame de Paris" otrzymała platynową płytę. Listę muzycznych osiągnięć można by wydłużać w nieskończoność. Jest bez wątpienia najlepiej znaną na świecie izraelską wokalistką.

Noa pochodzi z Jemu, urodziła się w Izraelu, ale do 17 roku życia mieszkała w USA. Później wróciła do rodzinnego kraju, odbyła obowiązkową służbę wojskową, studiowała na akademii muzycznej. Od wielu lat na stałe współpracuje z wirtuozem gitary i sławnym kompozytorem Gil Dorem. O jej muzyce mówi się, że "doskonale łączy tradycję Izraela z kulturą Europy i popkulturą Ameryki". Wielokrotnie występowała już na stadionach i wielkich plenerowych koncertach przed wielotysięczną publicznością. W Łodzi pojawi się z kameralnym projektem muzycznym, prezentowanym na świecie od lat, który jednak w pełni pozwala docenić jej możliwości głosowe. Składają się nań jej największe przeboje. Towarzyszyć jej będą Gil Dor, Zohar Fresco oraz Rubinstein Quartet. Zapowiada się niezapomniany wieczór.

Noa Trio and Rubinstein Quartet - concert

Teatr Wielki, Plac Dąbrowskiego 2,
31st August at 7pm

Everyone to whom lyrical passion and the atmosphere of ballads is close, should go to see the concert of Achinoam Nini, better known as Noa. It is not without a reason that critics seek for bits of Leonard Cohen, Joni Mitchell or Paul Simon in her music. She has already released 8 records, each turned out to be a great success. Her artistic biography, Noa could divide among a few singers. She was on stage with Sting, Stevie Wonder, Carlos Santana or Zucherro. She sang for the audience of the best and the biggest festivals: at Montreux, North Sea Jazz and Carnegie Hall or Parisian Olympia. During special meetings, she presented herself to John Paul II, Bill Clinton, the queen of Norway. She gave concerts with Israel Philharmonic Orchestra. For her Esmeralda in 'Notre Dame de Paris', Noa received a platinum record. The list of her music achievements could be made longer and longer. She's undoubtedly the best known Israeli singer in the world. Noa comes from Yemen, she was born in Israel, but until the age of 17 she has lived in the USA. Later, she came back home, went through the obligatory military service and studied at the music academy. For many years she has been co-operating with the master of guitar and a famous composer Gil Dor. It is said about her music that it's 'a perfect combination of Israeli tradition, European culture and American popculture'. She has sung in front of the many thousands of people at numerous places. In Łódź we shall see her performing a chamber music project, which she has been presenting in the world for many years now, but which allows to appreciate her vocal abilities even more. It includes her top songs. She will be accompanied by Gil Dor, Zohar Fresco and Rubinstein Quartet. It seems like an unforgettable evening is awaiting.

"MOJA MAMA JANIS"

- KONCERT PIOSENEK JANIS JOPLIN

Jolanta Litwin-Sarzyńska - śpiew

oraz zespół w składzie: Tomasz Bielecki (harmonijka ustna), Artur Mackiewicz (klawisze), Marcin Słomiński (bębny), Jan Pęczak (gitara), Janusz Witaszek (gitara basowa)

Klub Jazzga, ul. Piotrkowska 17,
31.08. godz. 20.00

Janis Joplin - legendarna gwiazda amerykańskiego bluesa i rocka, tragicznie zmarła w wieku 28 lat, po przedawkowaniu narkotyków. Zmierzenie się z legendą jest zawsze trudne. I choć od śmierci wokalistki upłynęło już 35 lat, niikt wcześniejszej takiej próby nie podjął. Rzecznie nie w tym, by naśladować Janis, bo to jest niemożliwe. Raczej w tym, by przypomnieć jej fenomen i pokazać, że mimo upływu tylu lat jej utwory ciągle elektryzują i poruszają. Koncert składa się z 16 piosenek wyśmienicie przetłumaczonych na język polski przez Maciekę Mazan i Daniela Wyszogrodzkiego. Jest on częścią monodramu muzycznego, którego premiera planowana jest jesienią 2005 na scenie kameralnej Teatru Roma w Warszawie. Jolanta Litwin-Sarzyńska, to aktorka stołecznego Teatru Syrena, aktorka musicalowa, laureatka Grand Prix trzech festiwali piosenki francuskiej. Twarzyszy jej zespół muzyków rockowych występujących w takich kapelach jak "100 procent bawełny" czy "Houk". Koncert grany był już m.in. w Warszawie, Wrocławiu, Elblągu i wszędzie przyjmowany był przez publiczność bardzo gorąco. Fragment recenzji z "Gazety Wyborczej": "Jolanta Litwin-Sarzyńska ma mocny głos, który jest w stanie oddać trudny repertuar Janis Joplin. Aktorka nie próbuje naśladować piosenkarki. Jest sobą i to jej duży atut". Fragment recenzji z tygodnika "Polityka": "Jola Litwin brawurowo śpiewała hity Janis Joplin z profesjonalnie sprawnym zespołem rockowym".

Patronat nad przedsięwzięciem objęła Ambasada USA w Polsce.

"MY MOTHER JANIS"

- CONCERT OF JANIS JOPLIN SONGS

Jolanta Litwin-Sarzyńska - vocal and a band:
Tomasz Bielecki (mouth organ), Artur Mackiewicz (keyboard), Marcin Słomiński (drums), Jan Pęczak (guitar), Janusz Witaszek (bass guitar)

Klub Jazzga, ul. Piotrkowska 17, 31st August at 8pm

Janis Joplin - the legendary star of the American blues and rock. She died tragically at the age of 28, having overdosed. Confronting the legend is always very difficult. And even though it's been 35 years since her death, no one has ever tried to do it earlier. It's not about mocking Janis Joplin - that's quite impossible. It's rather more about reminding people about how great she was and to show that even after so many years, her songs still deeply touch and thrill us. The concert is made of 16 songs, excellently translated into Polish by Maciek Mazan and Daniel Wyszogrodzki. It is part of a music monodrama which premiere shall take place in autumn this year on the stage of the Roma Theatre in Warsaw. Jolanta Litwin-Sarzyńska is an actress of the Syrena Theatre in Warsaw, a laureate of the Grand Prix of three festivals of French song. She is accompanied by the group of rock musicians usually playing for such groups as '100% cotton' or 'Houk'. The concert has already been played in Warsaw, Wrocław and Elbląg and everywhere was warmly welcomed by the audience. Here is a fragment from Gazeta Wyborcza: 'Jolanta Litwin-Sarzyńska has a strong voice which has the capacity to show the difficult repertoire of Janis Joplin. The actress does not pretend to mock the singer. She's herself and that's her best advantage.' And another fragment, this time from 'Polityka': 'Jola Litwin very bravely sang the top songs of Janis Joplin along with the professionally prepared rock group.'

The patron of this enterprise became the American Embassy in Poland.

Ewa Bem - koncert

Teatr Nowy, ul. Zachodnia 93,

01.09. godz. 18.00

"Pierwsza dama polskiego jazzu" - w przypadku Ewy Bem trudno uciec od tego mało oryginalnego określenia, trafne jest bowiem nie tylko ze względu na umiejętności wokalne, ale i nienaganne maniery estradowe. Karierę artystyczną rozpoczęła od wyróżnienia w kategorii wokalistów na festiwalu Jazz nad Odrą '70. Kolejne laury zdobyła razem z zespołem BEMIBEK (założonym przez brata - Aleksandra Bema i pianistę Andrzeja Ibeka) na festiwalu opolskim w 1972 r.. Sukcesem zakończył się również udział wokalistki na Lubelskich Spotkaniach Wokalistów Jazzowych. Pierwsza nagroda na tym festiwalu sprawiła, że nawiązała bliższą współpracę z wybitnymi muzykami, m.in. z Janem Ptaszym Wróblewskim, Januszem Muniakiem, Zbigniewem Namysłowskim, Wojciechem Karolakiem. W drugiej połowie lat 70-tych Ewa Bem występowała głównie w Skandynawii. W 1980 r. wystąpiła na festiwalu Jazz Jatra w Indiach oraz na Kubie, gdzie spotkała się z entuzjastycznym przyjęciem ze strony egzotycznej publiczności. Rok 1980 to również pasmo sukcesów krajowych: główna nagroda na festiwalu opolskim i przebojowe nagrania radiowe przynoszą Ewie Bem tytuł Piosenkarki Roku 1980. Druga połowa lat 80-tych to duet z Andrzejem Jagodzińskim (fortepian), w programie prezentującym standary jazzowe, Ewa Bem była gorąco przyjmowana przez publiczność w Niemczech, we Włoszech, Francji, Szwajcarii, Australii i USA. Lata 90-te to powrót do występów z towarzyszeniem większych zespołów. W czerwcu 2000 r. Artystka była gościem Festiwalu w Opolu, gdzie zaprezentowała minirecital. W październiku 2000 r. odbył się jubileuszowy koncert Ewy Bem Festiwal udziałem licznych gości. Koncert został zarejestrowany przez TVP i kilkakrotnie emitowany na antenie Programu I TV Polonia - dzięki czemu trafił do olbrzymiego audytoria w kraju i zagranicą.

Ewa Bem - concert

Teatr Nowy, ul. Zachodnia 93, 1st September at 6pm

'The first lady of Polish jazz' - in the case of Ewa Bem it will be hard to escape such trivial description, because it is not only fair and just not only due to the singer's vocal abilities, but also her immaculate stage manners. She started her career from the reward among the vocalists at the Jazz on Odra Festival in 1970. That was followed by successes with BEMIBEK group (started by her brother - Aleksander Bem and a pianist player Andrzej Ibek) at the Opole Festival in 1972. Her partaking in Liblin Meetings of Jazz Singers also turned out to be a huge success. First prize at this festival started her co-operation with exceptional musicians, such as Jan Ptaszyń Wróblewski, Janusz Muniak, Zbigniew Namysłowski or Wojciech Karolak. In the second part of 70s, Ewa Bem sang almost exclusively in Scandinavia. In 1980 she appeared at Jazz Jatra festival in India and in Cuba, where she was excellently received by the exotic audience. The year 1980 brings about another flow of successes in Poland: the main prize at the Opole Festival and the top hits bring her the title of the singer of the year 1980. The second half of the 80s is a duet with Andrzej Jagodziński (piano), where she presented the jazz standards and was warmly welcomed by the audience in Germany, Italy, France, Switzerland, Australia and the USA. In June 2000 there was a Jubilee concert of Ewa Bem and the many guests. It was recorded by the Polish TV and shown in Channel 1 and TV Polonia a few times - thanks to that it could have been seen by many people both in Poland and abroad.

ECM Festival**Valentin Silvestrov „Requiem dla Larisy” (polskie prwykonanie)**

Wykonawcy: Iwona Hossa - sopran, Anna Lubańska - alt, Adam Zdunikowski - tenor. Chór Filharmonii Łódzkiej, Jacek Sykulski - Przygotowanie chóru AUKSO Orkiestra Kameralna Miasta Tychy, Marek Moś - przygotowanie orkiestry WOJCIECH MICHNIEWSKI - dyrygent Parafia Ewangelicko-Augsburska Św. Mateusza, Piotrkowska 283, 01.09. godz. 20.00.

FCM Festiwal - Valentin Silvestrow "Requiem for Larisa" (Polish premiere)

Performing:

Iwona Hossa - soprano,

Anna Lubańska - alt,

Adam Zdunikowski - tenor

Łódź Philharmonics Choir Jacek Sykulski

- choir preparation

AUKSO Tychy Chamber Orchestra

Marek Moś - orchestra preparation

Wojciech Michniewski - conductor

Parafia Ewangelicko-Augsburska Św. Mateusza,
ul. Piotrkowska 283, 1st September at 8pm

Fragment poematu "Sen" Tarasa Szewczenki użytego w czwartej części Requiem:

Zegnaj święcie, zegnaj ziemię

Nieprzyjaźny kraju!

Moje wielkie męki schowam
w chmurach niczym w raju.

A ty, moja Ukraino

Bez talentu wdowo,

Będę do cię przylatywać

Z chmury na rozmowę.

Na rozmowę cicho-smutną

Na naradę z tobą

O północy rosą spadnę

Tuż nad twoją głową.

Hymnaczenie: Roman Rewakowicz i Marek Moś

**"Requiem for Larisa"
(1997-99)**

- I Largo
- II Adagio - Moderato - Allegro
- III Largo - Allegro moderato
- IV Largo
- V Andante - Moderato
- VI Largo
- VII Allegro moderato

"Requiem dla Larisy" to dzieło wyjątkowo piękne i głębokie, skomponowane przez Valentina Silvestrova po śmierci jego żony Larisy Bondarenko. Utwór został napisany na chór mieszany i orkiestrę uzupełnioną o fortepian i syntezator. Zawiera wiele elementów tradycyjnego łacińskiego requiem.

Część pierwsza to fragmenty Requiem aeternam. Część druga rozpoczynająca się potężnymi fanfarami (Tuba mirum) zawiera fragmenty Kyrie, Sanctus i Agnus Dei. Trzecia część to niemal dosłowny tekst Lacrimosa, śpiewany najpierw kontralem, potem przez chór męski, następnie chór kobiecy, a zakończony solową partią tenora. W część czwartą Silvestrov wkomponowuje wiersz ukraińskiego poety Tarasa Szewczenko "Sen". Piąta część (Agnus Dei) jest oparta na wcześniej skomponowanym utworze napisanym na fortepian. Na zakończenie w części szóstej i siódmej artysta powraca do motywów poczatku utworu, by zakończyć całość w pustce i ciszy przy jednym dźwięku - oddechu generowanym przez syntezator.

Orkiestra "AUKSO" powstała w lutym 1998 roku dzięki wspólnej inicjatywie jednego z najwybitniejszych polskich kameralistów - Marka Mosia oraz utalentowanej młodzieży Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach. Tworzą ją studenci i absolwenci Wydziału Instrumentalnego - entuzjaści muzyki kameralnej. Repertuar zespołu obejmuje utwory klasyczne, romantyczne i współczesne ze szczególnym uwzględnieniem muzyki polskiej.

Do sukcesów zespołu należy zaliczyć m.in. koncert w warszawskim Studio im. W. Lutosławskiego (maj 1999 r.), koncert w Miedzyzdrojach podczas Festiwalu Gwiazd (czerwiec 1999 r.) oraz występ w prestiżowej serii koncertów "Wielka kameralistyka XX wieku" w Teatrze Wielkim w Warszawie. W czerwcu 2000 roku orkiestra została zaproszona przez Rudolfa Barszaja na wspólne koncerty w Szwajcarii, a w październiku wystąpiła pod dyrekcją Leo Brouwera wzbudzając entuzjastyczne reakcje publiczności. Od 2000 roku na Suwalszczyźnie odbywa się z udziałem orkiestry festiwal "FILHARMONIA auksa". Dotychczas zaproszenie Marka Mosia do udziału w Festiwalu przyjęły m.in.: Kaja Danczowska, Konstanty Andrzej Kulka, Tomasz Stańko, Michał Urbaniak, Olga Pasiecznik, Jadwiga Rappe, Urszula Kryger, Daniele Alberti, Andrzej Bauer, Janusz Olejniczak, Waldemar Gromolak, Marek Andrysek, Jadwiga Kutnowska i Leszek Moźdżer. We wrześniu 2001 r. orkiestra AUKSO pod dyrekcją swego opiekuna wzięła udział w oryginalnym projekcie - koncertowym maratonie (CONTINUUM II) 44. Międzynarodowego Festiwalu muzyki współczesnej WARSZAWSKAJESIEN.

Podczas koncertu towarzyszyła m.in. wybitnemu klaruciście szwedzkiemu Hakanowi Rosengrenowi, dokonującemu światowego prawykonania utworu "A Little Book for Clarinet and Strings" Aleksandra Lasonia. Wielkim sukcesem zespołu był uroczysty koncert w ramach Festiwalu Kultury Polskiej w Brazylii w kwietniu 2002 r. podczas występu - w obecności Prezydenta RP i delegacji dyplomatycznych obu państw - razem z orkiestrą AUKSO zagrały Leszek Moźdżer i Tomasz Stańko, tworząc niezwykle oryginalny - klasyczno-jazzowy program. W roku ubiegłym orkiestra koncertowała m.in. w Palma di Mallorca, Göteborgu, Rzymie, Brukseli i Salamance. Ukażała się również pierwsza płyta zespołu "AUKSO współczesnie". Płyta zdobyła nominację do nagrody "Fryderyk".

Wojciech Michniewski, absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej w Warszawie, od 1976 r. jest stałym dyrygentem Filharmonii Narodowej. Laureat wielu konkursów, m.in. Międzynarodowego Konkursu Dyrygenckiego im. Guido Cantellego w mediolańskim Teatro alla Scalla (I nagroda w 1977), Międzynarodowego Konkursu Dyrygenckiego im. Ernesta Ansermeta w Genewie (brązowy medal w 1978). Od 1979 do 1981 r. był dyrektorem artystycznym Teatru Wielkiego w Łodzi, pełniąc równocześnie (do 1983) funkcję kierownika muzycznego w Warszawskiej Operze Kameralnej. W latach 1984-87 był stałym dyrygentem gościnnym Polskiej Orkiestry Kameralnej "Sinfonia Varsovia", zaś od 1987 do 1991 r. stał na czele Filharmonii Poznańskiej jako jej dyrektor naczelnego i artystycznego. Od tego czasu Wojciech Michniewski dyryguje wyłącznie gościnnie, chętnie m.in. współpracując z warszawskim Teatrem Wielkim. Dokonał wielu nagrani płytowych, radiowych i telewizyjnych. W 1996 r., uhonorowany został "Fryderykiem" za płytę z muzyką Witolda Lutosławskiego nagraną z Krzysztofem Jakowiczem oraz Orkiestrą Sinfonia Varsovia. Koncertuje w Europie, Azji, obu Amerykach.

"Requiem for Larisa" is an exceptional masterpiece of music, outstandingly beautiful, composed by Valentin Silvestrov after his wife, Larisa Bondarenko passed away. The piece was composed for the mixed choir and orchestra with additional piano and synthesizer. There are many elements of traditional Latin Requiem.

The first part is a fragment of Requiem aeternam. The second part begins with massive Tuba mirum, has pieces of Kyrie, Sanctus and Agnus Dei. The third part is almost exact text of Lacrimosa, sung firstly by a contralto, later joined by male choir and female choir and finished off with a solo of a tenor. In the fourth part, Silvestrov incorporated a poem by an Ukrainian poet Taras Szewczenko 'The Dream'. The fifth part (Agnus Dei), is based on the early piece, composed for the piano. To finish off the sixth and seventh part, the artist came back to the motifs which started off the whole masterpiece, in order to finish everything off with silence and emptiness of just one sound of breath generated by the synthesizer.

'AUKSO' Orchestra was started in February 1988, thanks to joined initiative of one of the most talented Polish chamber musicians - Marek Moś and skilled youth of Music Academy of Karol Szymanowski in Katowice. They are the students of Instrumental Department, presenting classic, romantic and modern repertoire, with special stress put on Polish music. What should be noted as their success, is the concert played at a Warsaw Studio of Lutosławski (May 1999), Miedzyzdroje concert during the Stars Festival (June 1999) and a show at the prestigious series of concerts 'The Great Cameralists of the 20th century' on stage of the Grand Theatre in Warsaw. In June 2000 the orchestra was invited by Rudolf Barszaj to play along with him during concerts in Switzerland. During the October Festival, they were conducted by Leo Brouwer and audience reacted very emotionally. Since 2000 there is a festival in Suwalski region of Poland, entitled 'Aukso Philharmonics'. So far the invitations of Marek Moś take part in the Festival, have been accepted by: Kaja Danczowska, Konstanty Andrzej Kulka, Tomasz Stańko, Michał Urbaniak, Olga Pasiecznik, Jadwiga Rappe, Urszula Kryger, Daniele Alberti, Andrzej Bauer, Janusz Olejniczak, Waldemar Gromolak, Marek Andrysek, Jadwiga Kutnowska i Leszek Moźdżer. In September 2001 AUKSO Orchestra, conducted by their Marek Moś took part in an original project - a concert marathon (CONTINUUM II) of 44th International Festival of Contemporary Music 'Warsaw Fall'. During the concert, it accompanied Swedish clarinet player Hakan Rosengren, playing for the first time piece "A Little Book for Clarinet and Strings" written by Aleksander Lason. The great success was their appearance at a festival of Polish Culture in Brazil in April 2002. In the presence of the President of Poland and diplomatic representatives of both countries, together with AUKSO orchestra, played Leszek Moźdżer and Tomasz Stańko, presenting a very original mixture of classical music and jazz. Last year, orchestra gave concerts in e.g. Panama di Mallorca, Göteborg, Rome Brussels and Salamanca. There was also their album released 'AUKSO contemporarily', receiving a 'Fryderyk' reward.

Wojciech Michniewski, is a graduate of Polish High School of Music in Warsaw. Since 1976 he has been a full-time conductor of National Philharmonics. A laureate of many competitions, e.g. International Conducting Competition of Guido Cantelli in Milan Teatro alla Scala (1st Prize in 1977), International Conducting Competition of Ernest Ansermet in Geneva (a bronze medal in 1978). From 1979 till 1981 he was an artistic director of the Grand Theatre in Łódź, whilst being also (till 1983) a full-time music director of Warsaw Chamber Opera House. Between the years 1984 - 1987 he was a full-time guest conductor of Simfonie Varsovia, and from 1987 to 1991 was a leader of Poznań Philharmonics as its artistic and main director. Since then, Wojciech Michniewski has been conducting only as a guest conductor, gladly co-operating with Warsaw Grand Theatre. He recorded many radio and TV programmes. In 1996 he was honoured with a 'Fryderyk' for the record with Witold Lutosławski music, recorded with Krzysztof Jakowicz and orchestra Sinfonia Varsovia. He gives concerts in Europe, Asia and both Americas.

ECM Festival - Arvo Pärt "Kanon Pokajanen"

ECM

Wykonawcy: Estonian Philharmonic Chamber Choir (Chór Kameralny Filharmonii Estońskiej), dyr. Tõni Kaljuste
 Soliści: Kaia URB - sopran, Iris OJA - alt, Tiit KOGERMAN - tenor, Allan VURMA -bass

Parafia Ewangelicko-Augsburska Św. Mateusza,
 ul. Piotrkowska 283, 02.09. godz. 18.00.

"Trzeba się uczyć słuchać ciszy" - powiedział kiedyś Arvo Pärt. By dobrze zrozumieć te słowa, najlepiej posłuchać w skupieniu dzieła "Kanon Pokajanen" odwolującego się do tradycji Kościoła Wschodniego zarówno w warstwie muzycznej jak i literackiej. Zdaniem wielu muzykologów, to najbardziej minimalistyczny utwór w jego dorobku. Zmiany muzyczne następujące w nim powoli, niemal niedostrzegalnie. Bo też kompozytorowi nie chodzi o epatowanie dźwiękami, zaskakiwanie czy zaciekawianie, ale o kontemplację, wyciszenie, muzyczną medytację, która pozwoli odbiorcy oderwać się od codzienności i zasmakować prawdziwej mistyki. Takie podejście do muzyki jest zresztą cechą niemal całej jego twórczości. Kompozytor zawsze najczęściej czerpał teksty z Pisma Świętego lub kanonu liturgicznego, a muzycznie pociągały go najbardziej surowe brzmienia średniowiecza i renesansu. Życie Pärtę przebiegało na styku kultury i religii. Urodził się w rodzinie estońskiej o luterańskich tradycjach. Jego życiowa partnerka pochodziła z rodziny rosyjskich Żydów, a razem przystąpili do cerkwi prawosławnej i tam też ochrzczili swoje dzieci. I te wielokulturowość starał się pielęgnować w muzyce, szukając inspiracji u różnych muzycznych źródeł. W rezultacie stworzył własny, niezwykły oryginalny styl, odrębny i łatwo rozpoznawalny. Na fali "mody na Pärtę" próbowało go naśladować wielu kompozytorów i zawsze z mizernym skutkiem. Może dlatego, że jego muzyka jest owocem prawdziwie głębskiej duchowości, wielu lat przemyśleń, studiów, samodoskonalenia się. Pärt nie robi wbrew sobie, a świat dźwięków traktuje szelenie poważnie. Potrafił nie komponować przez wiele lat tylko dlatego, że uważa, iż nie ma nic do przekazania. We wspaniałych wnętrzach kościoła św. Mateusza zabrzmi muzyka, która nie tylko pozwala ukoić skołtane nerwy, ale i da okazję do prawdziwie duchowego przeżycia.

Chór Kameralny Filharmonii Estońskiej założył w 1981 r. **Tonu Kaljuste**. Ukończył Konserwatorium w Tallinie, oraz studia podyplomowe w Leningradzie. Po studiach rozpoczął stałą współpracę z Operą Estońską i jako wykładowca z Konserwatorium w Tallinie. Od 1994 r. został głównym dyrygentem Chóru Szwedzkiego Radia, a w sezonie 1998/99 Holenderskiego Chóru Kameralnego. Od 2002 r. kontynuuje swoją karierę jako dyrygent gościnny. Chór Kameralny Filharmonii Estońskiej to kontynuacja dzieła jego ojca Tonu-Hejno-Kaljukste, który prowadził chór amatorski.

W 1991 r. w konkursie chórów Takarazuka w Japonii Chór Kameralny Filharmonii Estońskiej zdobył trzy złote medale i Grand Prix. Od tego czasu koncertuje w kraju i poza jego granicami. Repertuar chóru jest bardzo szeroki - od gregoriańskich pieśni po muzykę współczesną.

W 2002 r. ukazały się dwie płyty - Rosyjski Barok i Rosyjskie Glosy.

Performing: Estonian Philharmonic Chamber Choir, dyr. Tõni Kaljuste
 Soliasts: Kaia URB - soprano, Iris OJA - alt, Tiit KOGERMAN - tenor, Allan VURMA -bass

Parafia Ewangelicko-Augsburska Św. Mateusza,
 ul. Piotrkowska 283, 2nd September at 6pm

"Kanon Pokajanen"

1. Ode I
2. Ode III
3. Ode IV
4. Ode V
5. Ode VI
6. Kondakion
7. Ikos
8. Ode VII
9. Ode VIII
10. Ode IX
11. Prayer After the Canon

'You have to learn to listen to the silence' - Arvo Pärt once said. To understand these words best, it is advisable to listen to 'Canon Pokajanen' masterpiece in silence and with utmost attention. The masterpiece relates to the traditions of the Orthodox Church both in music and on literary level. According to the many music experts, it is the most minimalistic piece among his achievements. Changes in music are made very slowly here, almost unnoticeably. Because the composer is not concerned with showing off with the sounds, he does not wish to surprise the listener or make him curious - he wants the listener to contemplate, silence himself off, meditate the music - this will allow him to leave the everyday life and taste the real mysticism. Such is the whole approach to music that can be seen from all of his compositions. He always took most from the Bible or the Liturgy Canon and was greatly drawn by the stern sounds of the Middle Ages and the Renaissance. The life of Pärt was on the verge of vultures and religions. He was born in Estonian family with Lutheran traditions. His life partner was from the Russian Jewish family and together they joined the orthodox church and baptized their children there, too. Their multicultural way of life, they tried to cherish in music, looking

for inspiration various music sources. As a result, he created his own, impossible to copy style, very original and distinct, easily recognizable. There were many trying to copy him, but always without luck. Maybe because his music is a fruit of a truly deep spirituality, many years of thinking, studies, self-sacrifice. Pärt does nothing against himself and the world of sounds takes dead seriously. He could not compose for many years only because he thought he had nothing to say. In the great interiors of St Matthew's, we'll experience the music which will let us not only cool our nerves, but also may become an occasion for a spiritual experience.

Estonian Philharmonic Chamber Choir was started in 1981 by Tonu Kaljuste.

He graduated from Conservatory in Tallin and post graduate studies in Leningrad. After studies, he began co-operation with Estonian Opera House as a lecturer from Conservatory in Tallin. Since 1994 he has been a major conductor of Swedish Radio Choir and in 1998/1999 of the Dutch Chamber Choir. Since 2002 he has been continuing with his career as a guest conductor.

Estonian Chamber Choir is a continuation of his father's work, Tonu-Hejno-Kaljukste, who led an amateur choir.

In 1991, in the competition of Takarazuka choirs in Japan, he received 3 golden medals and a Grand Prix. Since then he's been giving concerts in the country and abroad. The choir repertoire is extremely wide - from the Gregorian chants to contemporary music. In 2002, there were two of his records released: Russian Baroque and Russian Voices.

Atlas Sztuki - wernisaż wystawy "Argumenta"

ATLAS SZTUKI

Wystawa z kolekcji Gerharda Jürgena Bluma - Kwiatkowskiego - Museum Modern Art Hunfeld

Galeria Atlas Sztuki, ul. Piotrkowska 114/116,
02.09. godz. 19.00

Blum-Kwiatkowski, to postać niezwykła, nawet jak na podwyższone artystowskie standardy przystało. Urodził się na pograniczu polsko-niemieckim, w dzieciństwie uczył się w szkole cyrkowej i występował jako akrobata. Jest utalentowanym artystą-samoukiem, ale największe sukcesy odniósł jako niestrudzony i niezwykle kreatywny animator życia artystycznego. Pierwsze sukcesy odnosił w Elblągu. To tam, będąc zakładowym plastykiem w fabryce "Zamech" utworzył w 1961 r. w podominikańskim kościele Galerię EL, która szybko stała się jednym z najlepiej działających w Polsce salonów wystawienniczych współczesnej sztuki. Prowadził ją do swego wyjazdu z Polski w 1974 roku. Po groźnym wypadku samochodowym zamieszkał w Niemczech kontynuując artystyczne działania. W 1975 r. w Cornbergu (Hesja) utworzył pierwszą "stację sztuki" łączącą działalność wystawienniczą, naukową, edukacyjną i integrującą środowisko lokalne twórcze. Kolejne powstawały w innych miastach. W Hunfeld stworzył Muzeum Sztuki Nowoczesnej (1990), w Erfurcie - Muzeum Artystów "Forum Sztuki Konkretnej", w Fuldzie - Wolną Akademię Sztuki oraz w Świeradowie Zdroju - Muzeum Sztuki Reduktywnej. Był kuratorem kilkuset wystaw, organizuje sympozja, jeździ z wykładami, publikuje. Niestrudzony i niezwykle żywotny mimo ukończonych 75 lat.

Na wystawie w Atlasie Sztuki pokazane zostały dzieła sztuki z założonego przez Bluma-Kwiatkowskiego Muzeum w Hunfeld. Cała tamtejsza kolekcja liczy sobie kilka tysięcy obiektów i w całości ofiarowana została miastu. "Nigdy nie stawałem przeciw prądowi, ani z nim nie płynąłem. Zawsze zależało mi na tym, by znaleźć własny prąd" - mówił kiedyś artysta. Prezentowana wystawa jest doskonałą ilustracją tej prawdy. Zgromadzone na niej dzieła reprezentują sztukę ambitną, często trudną w odbiorze, ale zawsze niezależną od ideologicznych, politycznych czy ekonomicznych uwikłań. Pozostającą w owym nurcie dalekim od doraźnych mód czy zmieniających się kuratorskich sympatií.

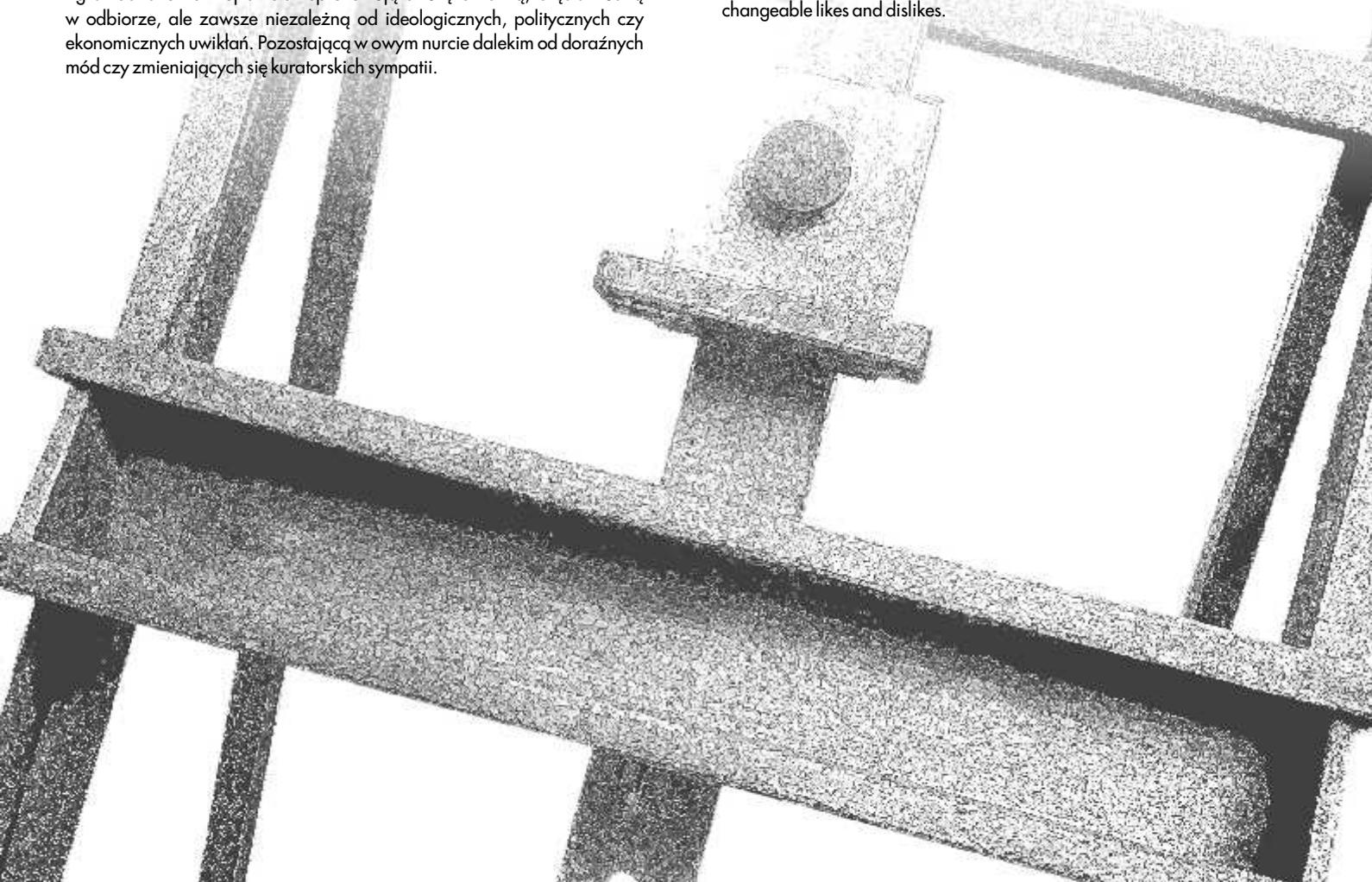

Argumenta Exhibition from the collection of Gerhard Jürgen Blum-Kwiatkowski - Museum of Modern Art Hunfeld

Galeria Atlas Sztuki, ul. Piotrkowska 114/116,
2nd September at 7pm

Blum-Kwiatkowski is a charismatic person, even considering the artistic standards. He was born on the border of Poland and Germany, as a child learnt at circus school and was on stage as an acrobat. He is a talented self-taught artist, but his greatest successes were as a promoter of artistic life. First successes came to him in Elbląg. It was there, when he was a 'Zamech' factory artist, where he started Galeria EL in a post-dominican church in 1961. That place quickly became one of the best exhibition places of modern art in Poland. He kept the place going until he left Poland in 1974. After a serious car accident, he settled down in Germany, continuing the artistic work. In 1975 in Cronberg, he started the first 'art station', joining the exhibitionist, scientific, educational and integrating work in the local community. Later there were other places like this in other cities. In Hufeld he started the Museum of Modern Art (1990), in Erfurt - Museum of Artists 'Forum of Concrete Art', in Fulda - Independent Academy of Art and in Świeradów Zdrój - Museum of Reductive Art. He was a curator of a few exhibitions, organized symposia, travelled with lectures and published. He seems never tired, in spite of his 75 years.

On the exhibition in the Atlas of Art, there are the masterpieces from the Museum in Hunfeld. The total of that exhibition comes up to a few thousands of items and was presented to the city. 'I have never been against any currents, neither have I flown with them. I have always wanted to find my own current.' - he once remarked. The exhibition is a perfect illustration of this truth. The pieces gathered here represent the ambitious art, often difficult to comprehend, but always independent from the ideological, political or economical complications. And it stays in this current, far from fashions or changeable likes and dislikes.

SYBERIA - projekt uliczny Muzeum z Krasnojarska (po raz pierwszy w Polsce)

Pasaż Schillera, ulica Piotrkowska,
02.08., godz. 20.00

Syberia to wyjątkowe miejsca na mapie, miejsce zsyłek od czasów carskich, gulagów w czasach perewolucyjnych, obozów stalinowskich, ale także wspaniałej przyrody, podróżników i egzotycznej dla Europejczyka kultury rdzennych mieszkańców. Krasnojarsk to miasto, w którym żyje obok siebie ponad 120 różnorodnych narodów, działa znakomity uniwersytet, gdzie wykłada się także polską literaturę i uczy języka polskiego.

Grupa artystów i muzealników z Krasnojarska przedstawi parateatralną akcję uliczną demonstrującą zderzenie kultur. Weźmie w niej udział autentyczny syberyjski szaman. Jedną z umiejętności szamanów z Syberii jest niezwykły sposób wydobywania dźwięku, czyli tzw. śpiew gardłowy.

**SIBERIA - a street project of the Krasnoyarsk Museum
(for the first time in Poland)**

Pasaż Schillera, ulica Piotrkowska,
02nd August at 8pm

Siberia is an exceptional place on a map, a destination for many since the tsar times, gulags during the post-revolution times, Stalin camps, but also most wonderful nature, travelers and exotic for the European culture of the natives. Krasnoyarsk is a city of over 120 nations living together, there is an excellent university, where Polish literature and the Polish language are some of the subjects.

A group of artists and museum employees from Krasnoyarsk is going to present a pseudotheatrical street action demonstrating the clash of cultures. A real Siberian shaman is going to take part in it. One of the skills those shamans have, is the unique way of getting the sound out of their throats, that is the so called the throat singing.

Super Night Shot

Wykonawca: Gob Squad

Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18,
02.09., 03.09 i 04.09. godz. 21.30.

I znowu przedsięwzięcie artystyczne, które trudno zakwalifikować do jakiejkolwiek tradycyjnej kategorii. Teatr to czy może warsztaty filmowe? Happening czy video-art? Wszystko po trochu.

Projekt składa się z dwóch części. W pierwszej, która już się odbyła kilka miesięcy temu, ochotnicy z artystycznymi zainteresowaniami uczestniczyli w warsztatach prowadzonych przez członków zespołu. To rodzaj przygotowania czy może wstęp do zasadniczych działań. Samo przedstawienie jest godzinnym spektaklem teatralno-filmowym, którego przebieg i końcowy finał zależy od widzów. Na godzinę przed jego rozpoczęciem, aktorzy zaopatrzeni w kamery wyruszają w miasto, które staje się scenografią dla kręconego "a vista" filmu. Ale to publiczność decyduje o ostatecznym kształcie zebranego materiału i sposobie jego wykorzystania. Może zamienić się w wideoklip, musical, film akcji lub film drogi. Gob Squad jest formacją brytyjsko-niemiecką, działa od 1994 roku, a jego akcje wszędzie budzą duże zainteresowanie. Specjalizują się w artystycznej interwencji w społecznej przestrzeni; swoje wystąpienia przeprowadzają w biurach, sklepach, hotelach, na dworcach kolejowych. Cel jest zawsze ten sam: walka z anonimowością wielkiego miasta. Jak trafnie napisał jeden z krytyków "To pełna fantazji próba nadania sensu współczesnej miejskiej egzystencji". Bodaj najbardziej znane działanie grupy nosiło oryginalny ale i nostalgiczny tytuł "Wszyscy chcieliśmy zostać balerinami, piłkarzami, kosmonautami i co się zlego z nami stało?" Z kolei prezentowane w Łodzi "Super Night Shot" po berlińskiej premierze w 2003 roku uznane zostało przez Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung za jedno z dziesięciu najlepszych przedstawień roku.

Performer: Gob Squad

Yet another artistic performance that is difficult to qualify. Is this theatre or perhaps film workshops? A happening or video-art? A bit of everything.

A project is made of two parts. In the first one, that already took place a few months ago, volunteers with artistic interests became a part of workshops organized by team members. It's kind of preparation or prelude to the real action. The performance itself is a one-hour theatre-film performance, which end is difficult to foresee and depends on the audience. One hour prior to the spectacle, actors are equipped with cameras and set off to the city which becomes the scene of the film made 'a vista'. But it is the audience that decides on its final shape and the way it is used. It can become a video, a musical, an action film or any other kind of film. Gob Squad is a British-German group, operating since 1994 and its actions rise a lot of interest everywhere. They specialize in artistic disturbance in the social space; their performances are carried out at offices, shops, hotels, railway stations. The aim is always the same - fight with being unanimous in a big city. As was once rightly put by one of the critics: 'It's a successful attempt to make some sense of the big city existence'. One of the most popular projects created by the group was given a very nostalgic title: 'Everyone would like to become a ballerina, a football player, an astronaut - whatever happened to us?' The 'Super Night Shot' presented in Łódź after the Berlin premiere in 2003 was regarded by Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung as one of the ten best performances of the year.

Gidon Kremer i Kremerata Musica

ECM

Wykonawcy: Kremerata Musica, Gidon Kremer (skrzypce), Andrius Zlabys (fortepian), Dzeraldas Bidva (skrzypce), Daniil Grishin (altówka), Ula Ulijona (altówka), Kristine Blaumane (wiolonczela)

Kościół Św. Teresy, ul. Kopcińskiego 1/3,
04.09. godz. 18.00.

Performers: Gidon Kremer and Kremerata Musica: idon Kremer (Violine), Andrius Zlabys (Klavier), Dzeraldas Bidva (Violine), Daniil Grishin (Viola), Ula Ulijona (Viola), Kristine Blaumane (Violoncello)

Kościół Św. Teresy, ul. Kopcińskiego 1/3,
4th September at 6pm

To będzie wielka duchowa uczta dla prawdziwych melomanów. A to za sprawą Gidona Kremera, jednego z najwybitniejszych skrzypków ostatniego półwiecza. Jest łotysem. Jak na genialnych muzyków przystało, naukę gry na skrzypcach rozpoczął w wieku 4 lat. Później były studia w Konserwatorium w Moskwie pod czujnym okiem samego Dawida Ojstracha. Pierwsze sukcesy przyszły bardzo szybko. W 1967 r. Kremer zajął I miejsce na Międzynarodowym Konkursie im. Królowej Elżbiety w Brukseli. A wkrótce też kolejne laury: w Montrealu, Genui, a w końcu na Konkursie im. Czajkowskiego w Moskwie. Dziś to już muzyk-instytucja. Nowe utwory dedykują mu najwięksi żyjący kompozytorzy, jak Arvo Paer

PROGRAM:

Alfred Schnittke (*1934, †1998)

Kwartet fortepiany (według fragmentów szkiców Gustawa Mahlera z 1876 r.)

→ Allegro (w jednej części)
(Andrius Zlabys - fortepiany,
Dzeraldas Bidva - skrzypce, Ula Ulijona - altówka, Kristine Blaumane - wiolonczela)

Wolfgang Amadeus Mozart (*1756, †1791)

Kwintet smyczkowy g-moll KV 516

→ Allegro
→ Menuet: Allegretto
→ Adagio ma non troppo
→ Adagio - Allegro
(Gidon Kremer & Dzeraldas Bidva - skrzypce, Daniil Grishin & Ula Ulijona - altówki, Kristine Blaumane - wiolonczela)

Gija Kancheli (*1935)

In l'istesso tempo na kwartet fortepiany

(Andrius Zlabys - fortepiany, Gidon Kremer - skrzypce, Daniil Grishin - altówka, Kristine Blaumane - wiolonczela)

Felix Mendelssohn Bartholdy (*1809, †1847)

II Kwintet smyczkowy B-dur op. 87

→ Allegro vivace
→ Andante scherzando
→ Adagio e lento
→ Allegro molto vivace
(Gidon Kremer & Dzeraldas Bidva - skrzypce, Daniil Grishin & Ula Ulijona - altówki, Kristine Blaumane - wiolonczela)

It will be a great spiritual event for the true music lovers. And all because of Gidon Kremer, one of the most famous violinists of the last half the century. He comes from Latvia. As a brilliant musician, he started playing the instrument at the age of 4. Later he completed studies at Conservatory in Moscow under the care of David Oistrach himself. His first successes came very soon. In 1967 he was the first at the International Competition of Queen Elizabeth in Brussels. Soon there were other achievements: in Montreal, Genua and Moscow at the competition of Czajkowski. Today this

musician is practically an institution. He has compositions written to honour him by such composers as Arvo Paert or Alfred Schnittke. He gave concerts at the greatest halls of the world, accompanied by some of the best orchestras and co-operated with such people as Leonard Bernstein, Herbert von Karajan, Neville Marriner, Zubin Mehta or Riccardo Muti. Wspólnie muzykował m.in. z Martha Argerich, Yo-Yo Ma czy Mishą Maiskim. Nagrał ponad 60 płyt, za które otrzymał mnóstwo prestiżowych nagród. Nie starczyły w katalogu miejsca na wymienienie wszystkich jego zasług, laurów, osiągnięć.

Do Łodzi Kremer przyjeżdża z zespołem Kremerata Musica,

z którym koncertuje od ponad 10 lat.

Program zapowiada się ciekawie, będzie bowiem mieszanką muzyki z różnych epok. Od Wolfganga Amadeusza Mozarta (kwintet smyczkowy g-moll uważany za jeden z jego najlepszych kameralnych utworów, często porównywany do 50 Symfonii), przez Felixa Mendelssohna - Bartholdiego, po dwóch fascynujących kompozytorów XX.wiecznych - Alfreda Schnittkego i Giję Kanchellego (gościł na Festiwalu Dialogu Czterech Kultur przed rokiem).

PROGRAMME:

Alfred Schnittke (*1934, †1998)

Piano Quartet (according sketches left by Gustav Mahler, 1876)

→ Allegro (in one movement)
(Andrius Zlabys - piano, Dzeraldas Bidva - violin, Ula Ulijona - viola, Kristine Blaumane - cello)

Wolfgang Amadeus Mozart (*1756, †1791)

String Quintet in G minor K. 516

→ Allegro
→ Minuet: Allegretto
→ Adagio ma non troppo
→ Adagio - Allegro
(Gidon Kremer & Dzeraldas Bidva - violins, Daniil Grishin & Ula Ulijona - violas, Kristine Blaumane - cello)

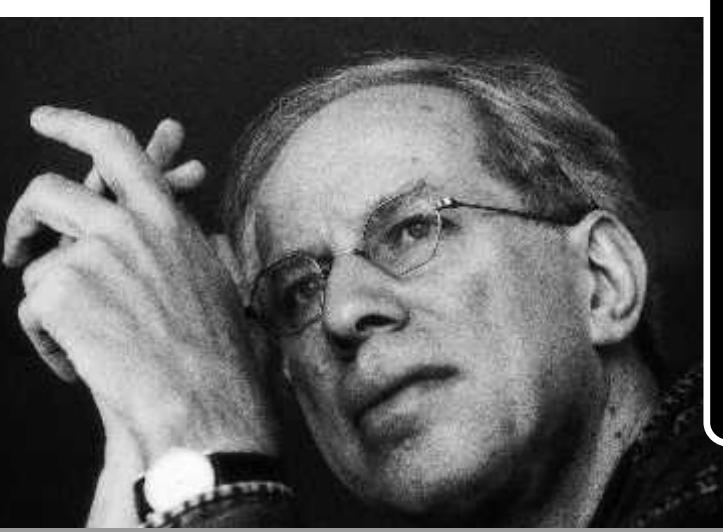
Gija Kancheli (*1935)

Piano Quartet in L'istesso tempo.
(Andrius Zlabys - piano, Gidon Kremer - violin, Daniil Grishin - viola, Kristine Blaumane - cello)

Felix Mendelssohn Bartholdy (*1809, †1847)

String Quintet no. 2 in B-flat major Op. 87

→ Allegro vivace
→ Andante scherzando
→ Adagio e lento
→ Allegro molto vivace
(Gidon Kremer & Dzeraldas Bidva - violins, Daniil Grishin & Ula Ulijona - violas, Kristine Blaumane - cello)

Koncert finałowy

Kwiaty polskie - widowisko muzyczne

Scenariusz - Krzysztof Kopka
 reżyseria - Jacek Głomb
 scenografia i kostiumy - Małgorzata Bulanda
 muzyka i aranżacje piosenek - Bartek Straburzyński
 ruch sceniczny - Leszek Bzdyl

Scena na Starym Rynku, 04.09. godz. 20.00.

Zacznijmy od małego przypomnienia. "Kwiaty polskie" pisał Julian Tuwim podczas wojennej emigracji, początkowo w Brazylii, a następnie w Stanach Zjednoczonych. W Polsce po raz pierwszy ukazały się drukiem w 1949 r. To rozległy liryczno-epicki i dygresyjny poemat łączący fragmenty o różnym charakterze, od scen rodzajowych, przez wspomnienia po liryczne wyznania, a nawet polityczne polemiki. Tuwim często wraca w nim do lat młodości spędzonych w Łodzi. I stąd właśnie pomysł, by owa wspaniała poezja towarzyszyła nam na zakończenie Festiwalu.

Przygotowany spektakl nie jest jednak sceniczną adaptacją "Kwiatów polskich". To raczej swobodne wariacje na ich temat, wykorzystujące poszczególne wątki zarówno z poematu jak i całej twórczości Tuwima, a także z dorobku całej tamtej epoki. Poemat jest tylko źródłem inspiracji, literacką ramą dla obrazu tamtych czasów. Dlatego w przedstawieniu pojawiają się teksty kabaretowe, szopki Pikadora i Cyrulika Warszawskiego, piosenki i wiersze okolicznościowe. Akcja spektaklu zaczyna się w 1895 r. od pierwszej publicznej prezentacji nowego wynalazku - "Ruchomej Latarni Magicznej". A następnie już rozkręca się cała karuzela zdarzeń i postaci z epoki: wynalazki techniczne (hydroplan, bicykle) siedzącą z weselną uczta, uliczne burdy mieszając się z operowymi próbami, a letników korzystających z uroków lata zastępując artyści-futuryści. I tak aż do września 1939 r.. Widowisko przygotowała "drużyna legnicka" - artyści związani z Teatrem Modrzejewskiego w Legnicy, wytrenowani we wpisanych w lokalną przestrzeń projektach. To właśnie opowieści budujące mitologię Legnicy - miasta wielu kultur i wielu narodów - "Ballada o Zakaczawiu" i "Wschody i Zachody Miasta" stały się znakiem firmowym tego teatru. Stąd właśnie "Kwiaty polskie", ten legnicki "bukiet" dla Łodzi.

Final concerts Polish Flowers - a musical performance

Screenplay - Krzysztof Kopka, directed by Jacek Głomb, costumes and scenography - Małgorzata Bulanda, music and songs - Bartek Straburzyński, movements on stage - Leszek Bzdyl

Scena na Stary Rynek, 4th September at 8pm

Let's start with a little reminder. 'Polish Flowers' were written by Julian Tuwim during the war emigration, first to Brazil, next to the USA. In Poland, they were first published in 1949. It's a vast lyrical and epic poem with many digressions, combining the elements of different character, beginning from social scenes, through memories, finishing off with lyrical outbursts or even political polemics. Tuwim often goes back to the times of his youth, which he spent in Łódź. Thus the idea of this great poetry accompanying us at the end of the Festival. However, the spectacle is not a stage adaptation of 'Polish Flowers'. It's more of free variation based on the poems, using certain plots both from the set of poems and the whole of Tuwim's writings and also the achievements of the whole époque. Poems by Tuwim are only the source of inspiration, a literary frame for the image of those times. That's why there are also fragments typical of the cabaret, Pikador and Cyrulik Warszawski, songs and poems created for specific occasions.

Everything starts in 1895, from the first public presentation of the new invention - 'The Moving Magic Lighthouse'. Next, there is an absolute marry-go-round of events and characters from the époque: technical inventions (hydroplanes and bicycles) are right next to the wedding reception, street fights are mixed with opera rehearsals and the people who spend time on holidays are replaced with the futuristic artists. And that's how it goes till September 1939. Only in the final part will we hear the words that actually open the set of poems by Tuwim - introduction. It's a piece, also as a song, especially prepared for the evening.

The event has been prepared by the 'Team from Legnica' - a group of artists connected with the Modrzejewska Theatre in Legnica, trained at projects composed in local areas. It was the stories that created the myth of Legnica - the city of many cultures and nations - e.g. 'Ballad of Zakaczawie', 'Rises and Falls of the City' - have become the logo of the theatre. Thus 'Polish Flowers', this bouquet of flowers for Łódź from Legnica.

Srul Wertman - wystawa: malarstwo, rysunek

Orange Plaza,
ul. Piotrkowska 166/168, 26.08. godz.17.00

To pierwszy z cyklu trzech wernisaży, które odbędą się w ramach programu Łódź Festiwal! Wertman urodził się w Polsce w 1939 roku. Wojnę przetrwał wraz z matką i bratem, ukrywając się w ukraińskich lasach. W 1948 r. wraz z rodziną wyemigrował do Izraela i zamieszkał w Hajfie. Służył w oddziałach paramilitarnych, studiował historię, ale jego największą pasją zawsze było malarstwo. Początkowo, jako hobby, zaś od 1993 r. zajął się wyłącznie uprawianiem sztuki. "Jako żołnierz samotnik patroluje swoją przeszłość, odnajduje popełnione błędy, tak, jak muzyk stroi skrzypce" - pisał o jego twórczości Yaakov Dorchin. Obecna wystawa jest pierwszym indywidualnym pokazem twórczości Wertmana w Polsce.

Srul Wertman
- exhibition of painting and drawings

Orange Plaza, ul. Piotrkowska 166/168,
26th August at 5pm

It's the first of the three exhibitions which will take place within the programme Łódź Festival. Wertman was born in Poland in 1939. He survived the war together with his mother and brother, hiding in the Ukrainian forests. In 1948, together with his family, he emigrated to Israel and settled down in Haifa. He served in paramilitary troops, studied history, but his greatest passion has always been painting. Started as a hobby, since 1993 he has treated it primarily as his main interest. Yaakov Dorchin wrote about his art that 'as a lonely soldier, he watches out for the past, finds the mistakes and treats them the way a musician treats his violin'. This exhibition is the first individual show of Wertman's works to the public in Poland.

20 plenerów spod znaku geometrii - wystawa

Miejska Galeria Sztuki
- Ośrodek Propagandy Sztuki

Park im. H. Sienkiewicza, 26.08. godz. 18.00

To imponująca ekspozycja, na którą składa się 116 dzieł 72 artystów z 11 krajów. Wszystkie pochodzą z kolekcji Centrum Rzeźby Polskiej w Oronsku oraz Muzeum Okręgowego w Chełmie i są plonem odbywających się przez wiele lat w obu tych ośrodkach plenerów artystycznych. Na wystawie zgromadzono malarstwo, rzeźby, rysunki, grafiki, instalacje m.in. tak wybitnych twórców jak Roman Opałka, Wojciech Fangor czy Ryszard Winiarski. Jest jednak coś, co łączy tę mnogość i różnorodność kształtów, barw, artystycznych fascynacji: posługiwanie się przez wszystkich zebranych na wystawie artystów językiem geometrii. A więc podążanie drogą, którą na początku XX wieku wyznaczyli w sztuce Piet Mondrian i Kazimierz Malewicz. Jak napisali organizatorzy ekspozycji, twórców tych "jednoczy poszukiwanie ładu w sprzeciwie wobec chaosu człowieczego świata". Geometryczna sztuka abstrakcyjna jest dość trudna w odbiorze. Zwiedzając wystawę być może należy więc kierować się tą właśnie myślą.

20 landscapes from under geometry sign
- an exhibition

Miejska Galeria Sztuki - Ośrodek Propagandy Sztuki

Park im. H. Sienkiewicza, 26th August at 6 pm

It is an impressive exposition made up of 116 art pieces of 72 artists from 11 countries. All come from the collection of Polish Sculpture Centre in Oronsk and Regional Museum in Chełm, and are the aftermath of the artistic meetings that have been taking place there for many years. There are examples of paintings, sculptures, drawings, graphics, installations of such famous artists as for example Opałka, Fangor or Winiarski. But there is something that all of those thing have in common - the ability of all the artists to use geometry in their works. So, it is following the path set out at the beginning of 20th century by Piet Mondrian and Kazimierz Malewicz. As is written by the organizers of the exhibition, 'all of the artists are united in seeking the harmony in their objection towards the modern world of human chaos'. Geometric abstract art is rather difficult to comprehend. So, while visiting the exhibition we should be driven by this thought.

Czas Psychofizyczny

Galeria Wschodnia,
ul. Wschodnia 29/3, 26.08. godz. 19.00

"Po ponad 40 latach obserwacji dzieła Eilata wydaje się, że jego istotą jest głęboko ironiczne spojrzenie na antagonizm pomiędzy tym, kim człowiek chce być, kogo udaje, a kim jest naprawdę" - napisał przed paru laty o sztuce artysty Joshua Sobol. To intrygujący problem i praktycznie wszyscy zadajemy sobie w życiu podobne pytania. Szczególnie, gdy znajdujemy się w sytuacji zagrożenia, przemocy, psychicznego lub fizycznego kryzysu. Kim jestem? Kogo udaję? Kim chcę być? Może warto więc sprawdzić, jak na owo zderzenie wizerunków patrzy artysta dojrzały (urodzony w 1939 r.) i uznany. Tym bardziej, że prezentowana praca ma charakter intrygującej multimedialnej instalacji, na którą składają się wzajemnie dopełniające się rysunki, obiekty i projekcja wideo. Wernisaż połączony jest z performance Zbigniewa Warpechowskiego. Ten najbardziej znany polski performer urodził się w 1938 roku na Wołyniu. Należy do nielicznego grona polskich artystów trwale związanych z międzynarodowymi środowiskami artystycznymi. Od końca lat 50-tych bierze udział w wielu prezentacjach polskiej sztuki w kraju i za granicą. Jest także poetą i autorem filozoficznych rozważań o sztuce - "Podręcznik", "Zasobnik", "Podnośnik".

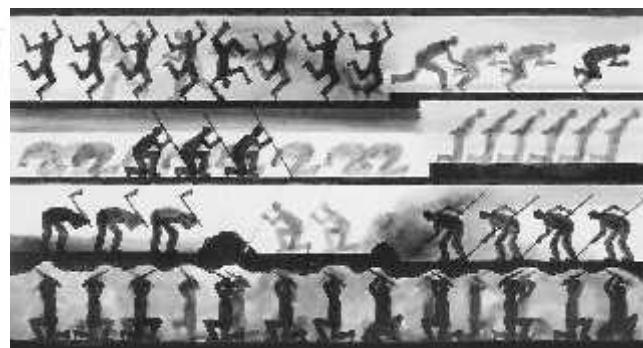
**Instalacja Avrahama Eilata
Performance Zbigniewa Warpechowskiego**

Psychophysical time
**- Installation by Avraham Eilat Performance by
Zbigniew Warpechowski**

Galeria Wschodnia, ul. Wschodnia 29/3,
26th August at 7pm

'After almost 40 years of observing the art. Pieces of Eilat, it seems that the very essence of it is the deeply ironic look at the antagonism between what a man wants to be, what he pretends to be and who he really is' - that's what Joshua Sobol wrote about this art a few years ago. It's a very intriguing problem and actually we all ask similar questions at some point of our lives. Especially, when we find ourselves in a dangerous situation, facing violence, a psychological or physical crisis. Who am I? Who am I trying to be? Who do I want to become? Perhaps it worth checking how this problem is seen by the mature and appreciated artist (born in 1939). Even more so, because the presented work has the character of a very intriguing multimedial installation, accompanied by drawings, objects and a video film. The exhibition is connected with Zbigniew Warpechowski performance. This most appreciated Polish performer was born in 1939 in Wołyń. He belongs to the group of very few artists associated with international artistic communities. He is also a poet and the author of philosophical texts on art - 'A workbook', 'A storage bin', 'A hoist'.

Warsztaty Tańca Izraelskiego

Prowadzenie: Monika Leszczyńska, instruktor tańca izraelskiego i liderka Zespołu Tańców Izraelskich "Snunit".

Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące Umiejętności Twórczych - Szkoły Edukacji Innowacyjnej w Łodzi,
ul. Sterlinga 26, 27.08. - 31.08., godz. 18.00

Warsztaty są jedną z najlepszych form przedstawienia tańca izraelskiego, ponieważ dają możliwość doświadczenia osobiście radości tańca w grupie, w kole, radości ruchu i rytmu - całym ciałem i duszą oraz wewnętrznej przemiany przez taniec. W programie m.in. Nigun Atik, Hora Chedera, Dror Yikra, Mi Li Yiten, Heya Heya, Amen La'Milim.

Israeli Dance workshops

Leading by Monika Leszczyńska, Israeli dance instructor and a leader of the Group of Israeli Dance Association 'Snunit'.

Liceum Umiejętności Twórczych, ul. Sterlinga 26,
Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące Umiejętności Twórczych - Szkoły Edukacji Innowacyjnej w Łodzi,
ul. Sterlinga 26, 27th - 31st August at 6pm

Workshops are one of the best forms of showing the Israeli dances, because they give the possibility of personal experience of the joy of dance in a group, circle, of experiencing the joy of movement and rhythm - with one's whole body and soul, including the inner change through the dance. In the programme, there shall be e.g.: Nigun Atik, Hora Chedera, Dror Yikra, Mi Li Yiten, Heya Heya, Amen La'Milim.

Schody do gwiazd

Pokaz mody projektanta Davida Wolińskiego

Galeria Łódzka, Al. Piłsudskiego 15/23,
27.08. godz. 17.30

Co roku staramy się poszerzyć formułę naszego Festiwalu o projekty obejmujące nowsze obszary twórczej ekspresji. Oczywiście włączenie pokazu mody do programu wydać się może jednak zbyt śmiałym posunięciem. Niesłusznie. Albowiem moda ostatniego stulecia niepostrzeżenie przerodziła się w obszar kreacji szczególnie przesiąkniętej wyobraźnią i fantazją. Wystarczy spojrzeć na paryskie pokazy "haut couture" lub odwiedzić coraz liczniejsze w świecie muzea mody, by przekonać się, że projektowanie mody już od dawna nie znaczy to samo, co projektowanie modnych strojów. Czy David Woliński podąży drogą wielkich kreatörów, a jego kreacje trafią na wystawy i do podręczników historii mody? Dziś trudno jeszcze wyrökować. Wszak jest jeszcze bardzo młodym projektantem. Początki są wszakże obiecujące i pierwsze jego kolekcje spotkały się z bardzo ciepłym przyjęciem ze strony prestiżowych magazynów mody. Pokaz rozpocznie moda dziecięca, a zakończy uroczysta prezentacja nowej kolekcji Wolińskiego. Przewidziane są dodatkowe atrakcje związane z modą, zdrowiem i urodą, m.in. pokazy makijażu i fryzur.

Stairway to the Stars

Fashion show of David Woliński designs

Galeria Łódzka, Al. Piłsudskiego 15/23,
27th August at 5.30 pm

Every year we try to enrich the form of our Festival by adding projects that come from the latest regions of artistic expression. Surely, including a fashion show into the programme may be seen as slightly too brave. Not quite so. Because fashion during the last 100 years have turned into the region of creation especially soaked with imagination and fantasy. It's enough to have a look at Parisian 'haute couture' shows or visit more and more numerous fashion museums in the world, to find out that fashion designing has long since been merely designing fashionable clothes. Will David Woliński follow the path of the famous designers and will his creations go to the exhibitions and onto the pages of fashion history books? It's hard to say. Since he is a very young designer. The beginnings are almost always very promising and his first collections have been received very well. The show will be started with children's show and shall finish off with the presentation of Woliński latest collection. There are going to be other additional attractions connected with fashion, such as make-up and hairstyles shows.

Amanista Virosa/Trylogia- Kochanek, zemsta i zakończenie Yaakov Chefetz - performance i pokaz video "Life As Usual"

Galeria Sztuki - Patio Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej, ul. Rewolucji 1905 r. 52, (budynek G),
27.08., godz. 20.00

Yaakov Chefetz urodził się w Izraelu w 1946 r. jest jednym z najbardziej znaczących artystów izraelskich. Zajmuje się rzeźbą, malarstwem, fotografią, rysunkiem, video i performance. Jest autorem wielu monumentalnych realizacji rzeźbiarskich. Wykłada w uczelniach artystycznych w Hajfie, Tel Awiwe i Acco. Był gościem I edycji Festiwalu.

Amanista Virosa/Trylogy

A lover, revenge and the final Yaakov Chefetz - performance and a video show "Life As Usual"

Galeria Sztuki - Patio Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej, ul. Rewolucji 1905 r. 52, (building G),
27th August at 8pm

Yaakov Chefetz was born in Israel in 1946 and is one of the most important Israeli artists. He deals with sculpture, paintings, photography, drawings, video and performance. He is the author of many gigantic sculpture projects. He teaches at high schools in Haifa, Tel Aviv and Acco. He was also our guest at the first edition of the Festival.

Va Pensiero - najpiękniejsze chóry świata

Wykonawcy: Chór Teatru Wielkiego pod dyrekcją Marka Jaszczaaka, Orkiestra Symfoniczna Teatru Wielkiego pod dyrekcją Tadeusza Kozłowskiego.
Reżyseria: Tomasz Konina.

Teatr Wielki, Pl.Dąbrowskiego 2, 28.08. godz. 20.00

Va Pensiero

- most beautiful choirs of the world

Performers: The Grand Theatre Choir conducted by Marek Jaszczaak, Symphonic Orchestra of the Grand Theatre conducted by Tadeusz Kozłowski
Directed by: Tomasz Konina.

Teatr Wielki, Pl. Dąbrowskiego 2, 28th August at 8pm

W programie fragmenty oper:

- G.Verdi: Nabucco, Aida, Trubadur, Makbet
- S.Moniuszko: Halka, Straszny dwór
- V.Bellini: Norma
- Ch.Gounod: Faust
- G.Bizet: Carmen
- R.Wagner: Tannhauser
- A.Borodnin: Kniaż Igor
- C.M.Weber: Wolny strzelec
- A.Boito: Mefistofeles
- P.Mascagni: Rycerskość wieśniacza
- G.Puccini: Madame Butterfly
- oraz utwory orkiestrowe: L.Bernstein: Kandyd, A.Chaczatirian: Gajane i Maskarada, F.v.Suppe: Lekka kawaleria.

Opera ma wielu przeciwników, zarzucających jej sztuczność i konwencjonalność. Ale ma również bardzo wielu miłośników. I nawet ci, którzy nie bywają regularnie na operowych spektaklach potrafią zanuścić kilka najbardziej znanych motywów muzycznych z "Halki", "Toski" czy "Aidy". Przygotowany specjalnie na Festiwal program koncentruje się na jednym, szczególnie efektownym aspekcie opery - chóralach. O ile arie nas wzruszają czy bawią, o tyle chóry poruszają swoją monumentalnością i rozmachem. Fascynuje perfekcyjne zestrojenie dziesiątek (a bywa, że i setek) głosów i jednobarzmiący ton.

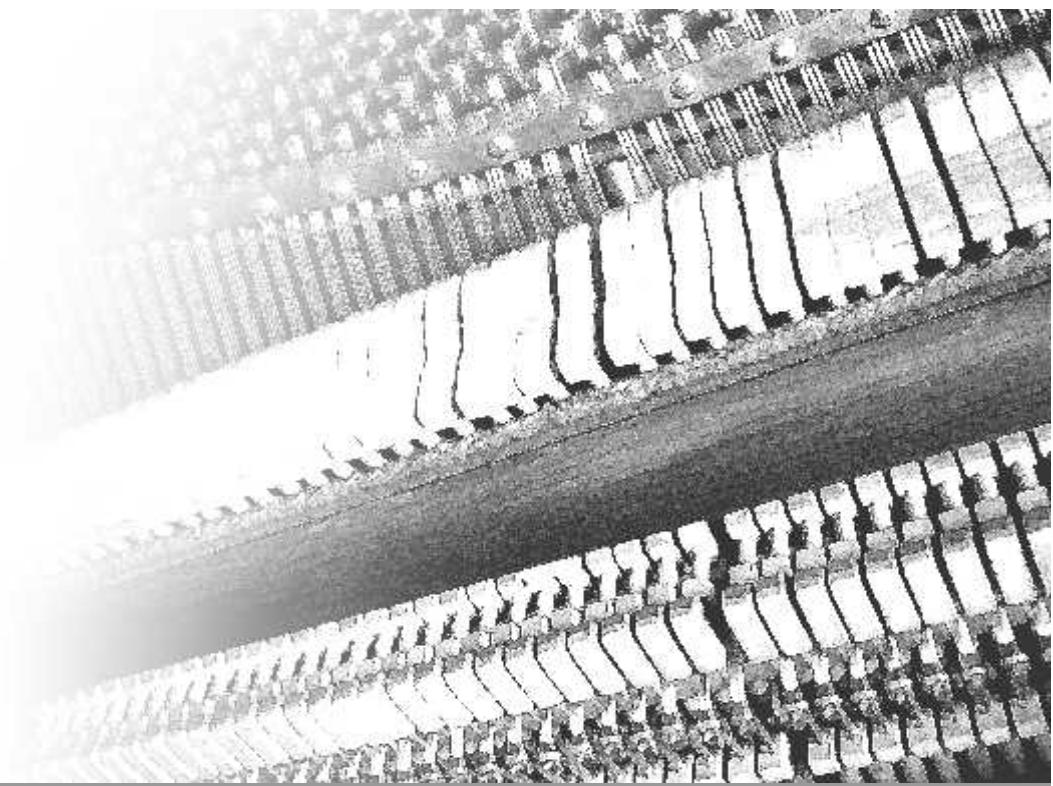
W historii opery było wiele wspaniałych chórów. I wiele z nich zabrzmi ze sceny Teatru Wielkiego. Chór przemytników z "Trubadura", marsz triumfalny z "Aidy", chór myśliwych z "Wolnego Strzelca", mazur ze "Strasznego Dworu"... Długo by wymieniać. Zresztą, po co? Najlepiej po prostu posłuchać. Oddać się magii tych muzycznych perel, które jeśli nawet należą do świata dawnych konwencji, to przecież ciągle jeszcze wywołują mocniejsze bicie serca.

There will be the following fragments of operas in the programme:

- G.Verdi: Nabucco, Aida, Trubadur, Macbeth
- S.Moniuszko: Halka, Straszny dwór
- V.Bellini: Norma
- Ch.Gounod: Faustus
- G.Bizet: Carmen
- R.Wagner: Tannhauser
- A.Borodnin: Kniaż Igor
- C.M.Weber: Afree /Wolny strzelec
- A.Boito: Mefistofeles
- P.Mascagni: Rycerskość wieśniacza
- G.Puccini: Madame Butterfly - and orchestra pieces:
L.Bernstein: Kandyd, A.Chaczatirian: Gajane i Maskarada,
F.v.Suppe: Lekka kawaleria.

Opera has many opponents who accuse this kind of art as being artificial and conventional. But there are equally many lovers of opera, too. And even those who do not frequent opera spectacles can hum a few most famous music pieces from 'Halka', 'Tosca' or 'Aida'. The programme, prepared especially for the Festival, concentrates on one, special aspect of the opera - choirs. The arias can thrill us because of their fun, but it is choirs that impress us with their greatness or impetus. Dozens of voices sounding as one can really fascinate.

There were many marvelous choirs throughout the history. And many of them will sing on the stages of the Grand Theatre. Choir of smugglers from 'Troubadour', march of triumph from 'Aida', choir of sailors from 'The Dutch Wanderer', choir of hunters from 'Freelancer', mazurka from 'The Haunted Mansion'... there could be more listed. But why should we? It's best just to listen. To give in to this magic of pearls of music, which - even if they belong to the world of old fashioned conventions - are still thrilling and cause a stronger heart beating.

"Jeśli chcesz zobaczyć świat - zostań żołnierzem"
- wernisaż wystawy Konstantina Batinkova**"Nature&Landscape in Israel"** (Krajobrazy Izraela)
- wystawa fotograficzna**Chór "Clil" pod kierunkiem Agnieszki Najmałowskiej**

- "If you want to see the world - become a soldier" - exhibition of Konstantin Batinkov works
- "Nature & Landscape in Israel" - a photo exhibition
- 'Clil' Choir conducted by Agnieszka Najmałowska

Galeria, ul. Sterlinga 26,
30.08., godz. 17.00

Konstatin Batinkov urodził się w Sewastopolu w 1959 r.. Swoje prace prezentował w Moskwie, m.in. w Galerii Trietjakowskiej (1993), we Francji (Tuluza - 1990, Paryż - 1991, Grenoble - 1995), w Hiszpanii (Barcelona - 1995), w Afryce (1994-96 w ramach projektu Bivac d'Artistes, Niger, Gabon, Senegal, Togo, Wybrzeże Kości Słoniowej). W 1996 podróżował i pracował w Argentynie (wystawa w Buenos Aires),

Od wielu lat mieszka i pracuje na przemian we Francji i w Moskwie. Wystawa, którą przywiezie na Festiwal to cykl 10 obrazów przedstawiających historię cywilizacji jako pola "militarnych podbojów" człowieka, od czasów Aleksandra Makedońskiego po wojnę w Czeczenii i w Iraku. Tytuł cyklu nawiązuje do hasła reklamowego zachęcającego do wstępowania do armii amerykańskiej. Żołnierz jak turysta, także może przesyłać ze swoich wojaży widokówki. Wystawie Konstantina Batinkowa towarzyszy prezentacja 50 kolorowych fotografii o przyrodzie Izraela autorstwa Shai Ginott oraz występ chóru "Clil". Pierwszy koncert chóru żydowskiego "Clil" odbył się podczas święta chanuki w Śródborowie w 2003 r. W ciągu niespełna dwóch lat obyło już kilkadziesiąt koncertów. W repertuarze chóru są pieśni w języku polskim i hebrajskim, ale też w jidisz (języku Żydów aszkenazyjskich) i ladino (języku żydów sefardyjskich). W czasie wieczoru odbędzie się degustacja potraw kuchni rosyjskiej i żydowskiej.

Galeria, ul. Sterlinga, 30th August at 5pm

Konstantin Batinkov was born in Sevastopol in 1959. His works were presented in Moscow, e.g. in Trietjakovska Gallery (1993), in France (Toulouse - 1990, Paris - 1991, Grenoble - 1995), in Spain (Barcelona 1995), Africa (1994 - 96 within the Bivac d'Artistes project, Niger, Gabon, Senegal, Togo, Ivory Coast). In 1996 he worked and traveled in Argentina (exhibition in Buenos Aires).

For many years he has been living and working both in France and in Moscow.

The exhibition which he's going to bring to the Festival is a series of 10 paintings showing the history of civilization as a military battlefield of human race since the times of Alexander the Great, through the Chechnya and Iraq wars. The title of the series is connected with the advertising slogan that encourages people to join the American army. A soldier - very much like a tourist - can send postcards from his trips, too.

Exhibition is accompanied by a presentation of 50 coloured photographs on nature of Israel by Shai Ginott and presentation of 'Clil' Choir.

The first concert of Jewish 'Clil' Choir was during chanuki celebrations in Śródborów in 2003. Within the space of 2 years there have already been several concerts. In the repertoire of the choir there are songs in Polish, Hebrew and Ladino languages. During the evening, there will be a possibility to taste Russian and Jewish cuisine.

Nadludzie - spektakl

Teatr Nowy, ul. Zachodnia 93,
30.08 godz. 20.00

To spektakl mówiący o psychice i mentalności największych zbrodniarzy XX wieku: Hitlera i Stalina, a także studium tyranii, bezwzględności i strachu. Składa się z dwóch jednoaktówek, których bohaterami są postaci autentyczne, ale fabuła jest fikcyjna, choć osnuta na tle prawdziwych wydarzeń. W pierwszej "Godzina z Führerem" przedstawione jest spotkanie Hitlera z jego bliskim współpracownikiem Emilem Maurice'm. Rzecz dzieje się w bunkrze kancelarii Rzeszy, niedługo przed śmiercią wodza. Natomiast druga "Odwiedziny wodza" pokazuje spotkanie Stalina z rosyjskim aktorem żydowskiego pochodzenia Nachumem Cemachem, do którego doszło w Mińsku w 1947 r. Autorem sztuki, reżyserem i odtwórcą jednej w dwóch rolach jest Stanisław Brejdygant, aktor, pedagog, reżyser teatralny, filmowy i operowy, autor licznych powieści, opowiadań, dramatów i słuchowisk teatralnych. Na scenie towarzyszy mu Marek Cichucki.

'BETTER CLASS PEOPLE'
- a pre premiere spectacle

Teatr Nowy, ul. Zachodnia 93, 30th August at 8pm

It's a spectacle about psychic and mentality of the two most dangerous murderers of the 20th century: Hitler and Stalin. But it's also a study of tyranny, cruelty and fear. It's composed of two parts, whose main characters are real people, but the plot is pure fiction, though based on facts. The first one of them 'An Hour with Furher' tells about Hitler's meeting with his close worker Emil Maurice, in a bunker of the Reich, a short time before Hitler's death in 1945. The other story 'Furher's Visit' shows Stalin's meeting with a Russian actor of Jewish roots, Nachum Cemach (who is given the name of Miches in the play), which took place in Minsk in 1947. The author of the play, the director and the main actor is Stanisław Brejdygant - an actor, a teacher, a theatre and a writer of many novels, essays, dramas and radio programmes. This time, he is accompanied by Marek Cichucki.

Alfabet Kabały

- wernisaż wystawy malarstwa Zbigniewa Krzywdziaka

Galeria ZPAP "Na piętrze",
ul. Piotrkowska 86,
31.08., godz. 18.00

Caballa Alphabet

- exhibition of works of Zbigniew Krzywdziak

Galeria ZPAP "Na piętrze", ul. Piotrkowska 86,
31st August at 6pm

Śladami Andersena - spektakl dla dzieci Wystawa prac dzieci niepełnosprawnych

Teatr Pinokio, ul. Kopernika 16,
01.09. godz. 11.00

SPECTACLE FOR CHILDREN 'FOLLOWING ANDERSEN'

'Singing and playing at Mr Andersen's'

Exhibition of works done by disabled children

Teatr Pinokio, ul. Kopernika 16, 1st September at 11am

Arranged by Ryszard Kruszyński

Words based on H. Ch. Andersen: Joanna Wdowiak

Programme prepared for young and very young children. Time of spectacle: 40 minutes. Its form is adjusted to the receiver - after 3-4 songs, there are various games and plays which are to enable the audience to take active part in the performance. LECHA-RUS gave the first idea of the songs and games which are used in the spectacle. It stays within the expenses of the performance, the hiring of the dresses and parts of decorations.

Koncerty na Scenie Miejskiej

Występują: ~ 01.09.: Chór Echo, Chór Harmonia, Łódź Brass Ensemble, Zespół Pieśni i Tańca Anilana, Zespół Perkusyjny Akademii Muzycznej, Happy Old Boys

~ 02.09: Coffeina, L-stadt, Power of Trinity, Fiesta Loca

Pasaż Schillera,
01.09 i 02.09. godz. 17.00-21.00.

Concerts at Scenie Miejskiej

Staging: 1st September: Echo Choir, Harmonia Choir, Łódź Brass Ensemble, Zespół Pieśni i Tańca Anilana, Zespół Perkusyjny Akademii Muzycznej, Happy Old Boys

2nd September: Happy Old Boys, Coffeina, L-stadt, Power of Trinity Fiesta Loca

Pasaż Schillera, 1st September and 2nd September at 5-9pm

It's for those who enjoy a bit of culture under a blue sky. You can join in at any moment, leave any time, drink beer and no-one hushes us up from the next row. In other words, it is music outdoors and not under a bow-tie. And it varies in style, too, so everyone will find something interesting to listen to. Beginning with Polish and Russian folklore, though classical and drum music, to light jazz such as Dixieland and ballads or even reggae.

Salon Muzyczno-Literacki

Klub Jazzga, ul. Piotrkowska 17,
01.09., godz. 18.00

A music and literature chamber

Klub Jazzga, ul. Piotrkowska 17, 1st September at 6 pm

Współorganizowane przez Stowarzyszenie Pisarzy Polskich w Łodzi spotkanie nosi tytuł "Czy Niemcom i Polakom można coś przetłumaczyć?". Wezmą w nim udział wybitni tłumacze literacji: Ursula Kiermeier (tłumaczka literatury polskiej na język niemiecki) oraz dwoje polskich tłumaczy literatury niemieckojęzycznej - Sława Lisiecka i Jacek St. Buras. Spotkanie, które ma mieć charakter panelu dyskusyjnego, poprowadzi poeta, dramaturg i krytyk literacki Zdzisław Jaskuła. Debata będzie przerwywana krótkimi prezentacjami dorobku zaproszonych tłumaczy, a urozmaicona jazzowymi wariacjami opartymi o motywy polskiej i niemieckiej muzyki poważnej.

A meeting co-organised by the Association of Polish Writers in Łódź bears the title: 'Can you explain anything to Germans and Poles?' Ursula Kiermeier (an interpreter of Polish literature into German) and two Polish translators of German literature - Sława Lisiecka and Jacek St. Buras will take part in this event. The meeting is to take the character of a discussion and will be led by a poet, a drama writer and a literary critic - Zdzisław Jaskuła. The debate will be broken with presentations of the works of the invited interpreters and enriched with the jazz variations based on Polish and German classical music.

WIEŻA BABEL - projekt edukacyjny

WSHE, ul. Rewolucji 1905 r. 52

01.09., godz. 14.00

~ "Łódzkie biesiadowanie z Wieżą Babel" - otwarcie projektu (wystawa zdjęć, występ zespołu klezmerów, koncert rosyjskiego zespołu jazzowego, uczta czterech narodów)

Art Deco, ul. Żeligowskiego 7/9

02.09. godz. 11.00

~ Wystawa "Ślawni Łodzianie", wystawa zdjęć uczniów szesnastu łódzkich gimnazjów "Śladami niemieckimi po Ziemi Obiecanej", zwiedzanie kaplicy Scheiblerów i Starego Cmentarza

Szkoła Podstawowa nr 192,

03.09. godz. 11.00;

~ Dzień otwarty

Muzeum Kinematografii,

Plac Zwycięstwa 1, 04.09. godz. 11.00.

~ "Salomonie otom Cię prześcignął..." - bizantyjskie źródła prawosławnej architektury sakralnej, wykład dr hab. Mirosława Leszke z Katedry Historii Bizancjum Uniwersytetu Łódzkiego

Tower of Babel
- educational programme

WSHE, ul. Rewolucji 1905 r. 52,

1st September at 2pm,

~ (photo exhibition, klezmer band, Russian jazz group and a feast of the four nations)

Art Deco, ul. Żeligowskiego 7/9,

2nd September at 11am;

~ Exhibition 'Famous Łódź People", exhibition of photos taken by the 16 students of Łódź gimnazjums 'Following the German footsteps in Łódź', visiting the Scheiblers' chapel and the Old Cemetery

Szkoła Podstawowa nr 192,

3rd September at 11am;

~ An open door day

Muzeum Kinematografii,

Plac Zwycięstwa 1, 4th September at 11am

~ "Salomon, here I am, outrunning you..." - roots of Byzantium sacral architecture - a lecture by dr hab. Mirosław Leszke from Department of Byzantium History at the University of Łódź

Haniebne hasła wypisywane sprayem na murach domów czy obraźliwe przyspiewki kibiców piłki nożnej, to najbardziej spektakularne objawy nietolerancji, xenofobii, rasowej nienawiści. Ale dużo groźniejsze są uprzedzenia, które masowo zalegają się w ludzkich głowach i choć rzadko wyrażane, kształtują zbiorową świadomość. To właśnie przeciw nim skierowany jest program "Wieża Babel". Nie chodzi w nim o poczanie czy przestrzeganie, ale o mądre uczenie tolerancji, otwartości, zrozumienia dla odmiennych postaw, obyczajów, tradycji. To program edukacyjny skierowany do nauczycieli i młodzieży łódzkich szkół (podstawowych, gimnazjów i liceów). Nie zaczyna się i nie kończy wraz z Festiwalem, ale trwa przez cały rok, w czasie którego uczniowie i ich opiekunowie realizują kolejne projekty uczące aprobaty wobec innych; słuchają wykładów, organizują wystawy, uczestniczą w różnych spotkaniach w Łodzi i poza nią, badają historię miasta. Cykl imprez na który zapraszamy jest więc formą podsumowania owej całorocznej działalności, zebrania doświadczeń, podzielenia się spostrzeżeniami, a równocześnie także okazją do dobrej, wspólnej zabawy.

Disgraceful words sprayed on the walls of the houses or offensive songs of the football fans are most spectacular ways of showing lack of tolerance, xenophobia and racial hatred. But far more dangerous are the prejudices that are in people's heads, shaping our mentality. It is against such things that this programme is directed at. It is not about teaching or warning, but it's about wise directing toward tolerance, openness and understanding of the differences in traditions and habits. It's educational programme aimed at teachers and young students of Łódź schools. It does not begin and end with the Festival, but lasts for the whole year, during which students and their teachers realize other projects and learn to accept others; they listen to lectures, organize exhibitions, take part in various meetings in Łódź and outside the city, too, they search the history of the city. The series of events to which we'd like to invite you is a form of summarizing the yearly activity, experience and a chance to share the observations. But it's also a great occasion to have fun together.

Ryszard Bilan - wystawa

Galeria 86, Piotrkowska 86,
01.09. godz. 18.00.

Jedna z najlepszych łódzkich galerii tym razem prezentuje prace malarskie i rzeźby Ryszarda Bilana. Artysta urodził się w Krakowie, studiował w Jerozolimie, a doskonalił swą umiejętności w Paryżu. To doświadczenie wielu kultur sprawiło, że krytycy porównują jego styl zarówno z Markiem Rothko, Józefem Czapskim, Alberto Giacomettym czy Moshe Kupfermanem, podkreślając "paryskie rozmalowanie" i "piętno poezji" jego prac. Wystawie towarzyszyć będzie bibliofilskie wydanie albumu z pracami artysty.

Ryszard Bilan - exhibition

Galeria 86, Piotrkowska 86, 1st September at 6pm

One of the best galleries in Łódź is presenting the paintings and sculptures of Ryszard Bilan. The artist was born in Cracow, studied in Jerusalem and mastered his skills in Paris. It is this experience of many cultures that made critics compare him to Marek Rothko, Józef Czapski, Alberto Giacometti or Moshe Kupferman, stressing his 'Parisian swing in painting' and 'the mark of poetry' in his works. His exhibition will be accompanied by the edition of the album with the works of this artist.

Letnie kino pod gwiazdami

Parking , ul. Sterlinga 26,
03.09., 04.09., godz. 21.00

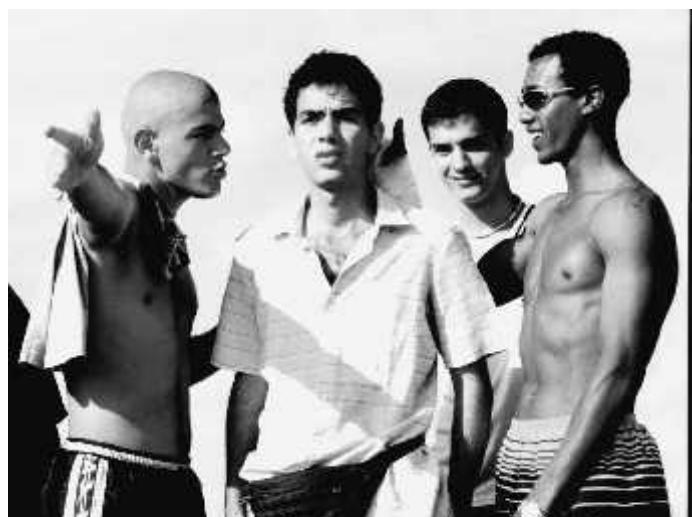
Pokaz współczesnego kina izraelskiego, rosyjskiego, niemieckiego i polskiego młodego pokolenia reżyserów - krótkie etiudy fabularne i dokumentalne nagradzane na różnych festiwalach ostatnich lat.

03.09.2005

1. FLORA (IZRAEL)	10 MIN.
2. WESELE (POLSKA)	120 MIN.
3. WILK I ZAJĄC (ZW.RADZ.)	30 MIN.
4. PARTY LINE (IZRAEL)	20 MIN.
5. W DOBRYCH RĘKACH (IZRAEL)	18 MIN.
6. DOM (IZRAEL)	18 MIN.
7. WŁAŚCIWA CENA (IZRAEL)	17 MIN.
8. GRA (IZRAEL)	16 MIN.
9. CHESTER, JONES I JA (IZRAEL)	16 MIN.
10. PIASEK BEDUINÓW (IZRAEL)	17 MIN.
11. WOŁGA, WOŁGA (ZW.RADZ.)	90 MIN.

04.09.2005

1. KONIKI MORSKIE (IZRAEL)	17 MIN.
2. WESELE (IZRAEL)	20 MIN.
3. BIEGNIJ LOLA, BIEGNIJ (NIEMCY)	100 MIN.
4. WILK I ZAJĄC (ZW.RADZIECKI)	30 MIN.
5. POSZUKIWANY, POSZUKIWANA (POLSKA)	90 MIN.

Summer cinema under the stars

Parking lot at ul. Sterlinga 26,
3rd September and 4th September at 9pm

A show of contemporary Israeli, Russian, German and Polish films of the young generation of directors - short films and documentaries rewarded at various festivals of the recent years.

03.09.2005

1. FLORA (ISRAEL)	10 MIN.
2. WESELE (POLAND)	120 MIN.
3. WILK I ZAJĄC (U.S.)	30 MIN.
4. PARTY LINE (ISRAEL)	20 MIN.
5. W DOBRYCH RĘKACH (ISRAEL)	18 MIN.
6. DOM (ISRAEL)	18 MIN.
7. WŁAŚCIWA CENA (ISRAEL)	17 MIN.
8. GRA (ISRAEL)	16 MIN.
9. CHESTER, JONES I JA (ISRAEL)	16 MIN.
10. PIASEK BEDUINÓW (ISRAEL)	17 MIN.
11. WOŁGA, WOŁGA (U.S.)	90 MIN.

04.09.2005

1. KONIKI MORSKIE (ISRAEL)	17 MIN.
2. WESELE (ISRAEL)	20 MIN.
3. BIEGNIJ LOLA, BIEGNIJ (GERMANY)	100 MIN.
4. WILK I ZAJĄC (U.S.)	30 MIN.
5. POSZUKIWANY, POSZUKIWANA (POLAND)	90 MIN.

Kura na plecach - spektakl teatralny

Autor: Fred Apke

Przekład: Marta Klubowicz

Występują: Małgorzata Flegel, Wojciech Bartoszek,
Jan Wojciech Poradowski

Reżyseria: Wojciech Bartoszek

Śródmiejskie Forum Kultury, ul. Roosevelta 17,

03.09., godz. 16.00

Brawurowa komedia nie pozbawiona głębszych refleksji o sfrustrowanym wiolonczeliste i niespełnionej "kurze domowej" z morderstwem w tle... Bohaterowie tego komiodramatu to mało zaprzyjaźnieni sąsiadzi: zahukana pani domu i opuszczony przez żonę muzyk. Pewnej nocy Ona zjawia się u Niego, wyznając iż zabiła męża... Ta wyjściowa sytuacja w konsekwencji powoduje wiele zamieszania, śmiechu i okazji do wzruszeń. Sztuka Freda Apke skrzy się od zwrotów akcji, zabawnych zbiegów okoliczności i nieporozumień.

Światowa prapremiera Kury na plecach miała miejsce w warszawskim Teatrze Na Woli w 2004 r. Łódzka premiera spektaklu odbyła się w lipcu 2005r. na SCENIE FORUM Śródmiejskiego Forum Kultury.

Fred Apke - dramatopisarz, aktor i reżyser urodzony w 1959 roku. Ukończył szkołę aktorską w Berlinie, następnie występował na wielu niemieckich scenach. Od roku 1987 pracował w norweskich teatrach i telewizji jako scenarzysta, aktor i reżyser. Fred Apke jest autorem 24 sztuk teatralnych, które były wystawiane w Niemczech, Anglii, Norwegii, Polsce i na Ukrainie.

A hen on my back - a theatre performance

Author: Fred Apke

Translation: Marta Klubowicz

Staging: Małgorzata Flegel, Wojciech Bartoszek,
Jan Wojciech Poradowski

Directed by: Wojciech Bartoszek

Śródmiejskie Forum Kultury, ul. Roosevelta 17,
3rd September at 4pm

Brave comedy not deprived of deeper reflections on a frustrated cello player and disillusioned housewife, with a murder in the background...

Main characters of the play are not really close neighbours: a housewife wrapped around a little finger of her husband and a musician left by his wife. One night she comes to Him, confessing that she has killed her husband... It's

a situation that causes much confusion, fun and occasions for affection.

Fred Apke play is sparkling with action changes and funny coincidences and misunderstandings.

The world premiere of 'A hen on my back' took place in the Warsaw Theatre 'Na Woli' in 2004. The Łódź premiere was in July 2005 on stage of the Śródmiejskie Forum Kultury.

Fred Apke - drama writer, an actor and a director born in 1959. He graduated from acting school in Berlin and performed on many German stages. Since 1987 he has worked in Norwegian theatres and TV as a screen writer, actor and a director. He is the author of 24 theatre plays that were later staged in Germany, England, Norway, Poland and Ukraine.

"Sarid" - film dokumentalny

Scenariusz i reżyseria: Zbigniew Gajzler

Muzyka: Michał Lorenc

Kino Kameralne Łódzkiego Domu Kultury, ul. Traugutta 18,
04.09., godz. 18.00

"Sarid" to po hebrajsku "cułownie ocalony". Ten filmowy dokument z elementami inscenacji opowiada historię uratowania kilkunastoletniego chłopca, którego całą rodzinę wymordowano. Aleksander Barta-Bicz mieszka dziś w Tel Awiwie razem z żoną, łódzianką z pochodzenia, Avivą Radoszycką. Zdjęcia kręcone były w Polsce i w Izraelu.

"Sarid" - a documentary

Screenplay and direction: Zbigniew Gajzler

Music: Michał Lorenc

Kino Kameralne Łódzkiego Domu Kultury, ul. Traugutta 18,
04.09., at 6 pm

"Sarid" means 'miraculously saved' in Hebrew. This documentary with elements of fiction tells a story of saving a boy whose whole family have been murdered. Aleksander Barta-Bicz lives in Tel Aviv today, together with his wife from Łódź, Aviva Radoszycka. The film was made both in Poland and in Israel.

Graj Klezmerska Kapelo

Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi

Wykonawcy: Ewa Audykowska-Wiśniewska, Iwona Dróżdż, Kamila Klimczak, Marieta Żukowska, Michał Jarmicki, Stanisław Kwaśniak, Bartłomiej Porczyk, Mariusz Witkowski, Michał Staszczak

Teatr im. Stefana Jaracza , ul.Jaracza 27
03.09 i 04.09. godz. 18.00.

Koncert składa się z najpiękniejszych i najbardziej znanych piosenek, których autorami byli m.in. Włast, Tuwim, Kwiatkowski, Osiecka, Mlynarski, Konieczny. Ludowe melodye żydowskie przeplatać się będą z poezją, tworząc oryginalne miniatury poetycko-muzyczne. To wieczór nostalgicznych wspomnień o tych, którzy byli naszymi sąsiadami, współtwórcami tradycji i obyczajów tych ziem.

PLAY KLEZMER BAND

Performing: Ewa Audykowska-Wiśniewska, Iwona Dróżdż, Kamila Klimczak, Marieta Żukowska, Michał Jarmicki, Stanisław Kwaśniak, Bartłomiej Porczyk, Mariusz Witkowski, Michał Staszczak

Teatr im. Stefana Jaracza , ul.Jaracza 27
3rd September and 4th September at 6pm

Concert is made of the most beautiful and most famous songs written by Włast, Tuwim, Kwiatkowski, Osiecka, Mlynarski, Konieczny. Jewish melodies will be mixed with poetry, thus creating original musical and poetic pictures. It's an evening of nostalgic memories of those who were our neighbours, co-creators of traditions typical for the land.

Kazimierz Kowalski zaprasza - koncert

Muzeum Historii Miasta Łodzi, ul. Ogrodowa 15,
31.08., godz. 21.30

W autorskim wieczorze Kazimierza Kowalskiego znajdują się najsłynniejsze arie operowe, operetkowe i musicalowe. Wystąpią także zaproszeni goście, m.in. Dorota Wójcik i Andrzej Niemierowicz.

Kazimierz Kowalski welcomes - concert

Muzeum Historii Miasta Łodzi, ul. Ogrodowa 15,
31 August at 9.30 pm

In the evening devoted to his art., Kazimierz Kowalski will present the most famous opera arias, songs from operettas and musicals. There will also be other famous artists, e.g. Dorota Wójcik and Andrzej Niemierowicz.

IMPREZY TOWARZYSZĄCE ACCOMPANYING EVENTS

"Piękne zabytki Łodzi"

Wernisaż wystawy prac Marii Elsner-Michalski

Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18,
26.08., godz. 17.00

Maria Elsner-Michalski to łodzianka z urodzeniem, od 23 lat mieszkająca we Francji, gdzie tworzy i szuka inspiracji dla swoich obrazów. Swoje prace prezentowała na licznych wystawach indywidualnych i zbiorowych we Francji, Holandii, Niemczech i Polsce. Na Festiwalu prezentuje swoje obrazy po raz trzeci. Tym razem jest to Łódź, jaką widzieli jej przodkowie.

"The Wonderful monuments of Łódź" - Maria Elsner-Michalski exhibition of works

Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18,
26.08., 5pm

Maria Elsner-Michalski was born in Łódź, but has lived in France for many years, where she looks for inspiration for her paintings. She has presented her works at many individual exhibitions, but also at collective ones in France, Holland, Germany and Poland. At this Festival, she is presenting her pictures for the third time. This time it is Łódź as seen by her ancestors.

Prowokacja i goście - koncert

Fanaberya 2, ul. Moniuszki 4a,
27.08., godz. 21.00

Skład zespołu: Michał Karpacki (wokal), Michał Omyła (klawisze), Bartek Szamański (gitary), Bartek Kapota (bas), Andrzej Domaradzki (perkusja)

Zespół "Prowokacja" powstał w styczniu 2004 r.. Jego założycielem i wokalistą jest Michał Karpacki, finalista trzeciej edycji programu "Idol" oraz laureat "Szansy na sukces". Z własnymi wersjami znanych rockowych przebojów zespół wystąpił w dwudziestu największych miastach w Polsce. Muzycy zachęceni reakcjami publiczności od jesieni ubiegłego roku przygotowują autorski materiał na płytę. Podczas 42 Krajowego Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu (2005) "Prowokacja" wystąpiła w koncercie "Debiuty".

Prowokacja and guests - concert

Fanaberya 2, ul. Moniuszki 4a,
27th August at 9pm

Band: Michał Karpacki (voice), Michał Omyła (keyboard), Bartek Szamański (guitars), Bartek Kapota (bass), Andrzej Domaradzki (drums).

'Prowokacja' was started in January 2004. Michał Karpacki was the founder of the band, he's also the finalist of the third edition of 'Idol' and a laureat of 'A Chance to Success'. With his own versions of well-known rock hits, he played in 20 biggest cities of Poland. Musicians, encouraged by the audience reaction, have been preparing a record since autumn last year. During the Opole 'Debuts' concert in 2005, 'Prowokacja' also sang their song.

Koncert M. Pańko

(mezzosopran), I.Bogdanovic, Pro Polonia Quartet

Muzeum Historii Miasta Łodzi, ul. Ogrodowa 15,
28.08., godz. 19.00

Małgorzata Pańko - ukończyła warszawską Akademię Muzyczną w klasie Krystyny Szotak-Radkowej. Jest laureatką konkursów wokalnych, m.in. dwukrotnie im. Ady Sari w Nowym Sączu, Polskiej Pieśni Artystycznej w Warszawie (I nagroda), i konkursu w Dusznikach Zdroju (I nagroda w kategorii oratoryjno-pieśniarskiej i Grand Prix). Jest półfinalistką Konkursu im. Monserrat Caballe w Andorze i finalistką konkursu opery kameralnej w Rheinsbergu w Niemczech. Występuje w repertuarze oratoryjno-kantańskim, kameralnym i pieśniarskim. Na scenie Teatru Wielkiego - Opery Narodowej występuje od grudnia 2004 r. w partii Poliny w Damie Pikowej Czajkowskiego.

Irina Bogdanovic - ukończyła z wyróżnieniem Wydział Dyrygentury Chóralnej w Moskwie i Wydział Pianistyki Akademii Muzycznej w Jekatyrenburgu. Jako pianistka jest laureatką i finalistką licznych konkursów. To m.in. pierwsza nagroda Ogólnorusyjskiego Studenckiego Festiwalu Pianistycznego we Włodzimierzu (1994), i trzecia nagroda ogólnorusyjskiego konkursu im. S.Rachmaninowa w Kastromie (1998). W roku 2001 uzyskała dyplom Międzynarodowego Konkursu im. K.Szymanowskiego w Łodzi.

W maju 2002 r. wygrała konkurs na dyrygenta Chóru Akademickiego Uniwersytetu Warszawskiego. Z chórem zajęła III miejsce na Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Chóralnej w Randers (Dania), II miejsce w Ogólnopolskim Turnieju Chórów "Legnica Cantat" w Legnicy, I miejsce w Międzynarodowym Festiwalu "Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej" w Hajnówce. Jako dyrygent współpracowała m.in. z Jerzym Maksymiukiem, Jackiem Kasprzakiem, Polską Orkiestrą Radiową, czy Orkiestrą Filharmonii Petersburskiej.

Krzyże, Półksiężyce, Menory

Galeria Łódzkiego Towarzystwa Fotograficznego,
ul. Piotrkowska 102,
29.08. godz. 18.00.

Ta wystawa to nostalgiczna podróż do miejsc, gdzie spletały się ze sobą kultury i religie, owe symboliczne, tytuowe krzyże, półksiężyce i menory. Wycieczka do zakątków Polski Wschodniej i Centralnej, w których przez małe stulecia żyły obok siebie prawosławni, katolicy, Żydzi czy nawet protestanci. Utrwalone na zdjęciach wspomnienie o czterech, a może i więcej kulturach. Fotograficzna wyprawa w przeszłość, która coraz słabiej żyje w naszej pamięci.

Agnieszka Osiecka - rosyjskie sentymenty" - recital Eleny Rutkowskiej

Śródmiejskie Forum Kultury, ul. Roosevelta 17,
29.08., godz. 20.00

Elena Rutkowska urodziła się w Rijecie w Chorwacji, ale większość życia spędziła w Kijowie na Ukrainie. Od pięciu lat mieszka w Polsce. Niebywały temperament, oryginalna uroda i niezwykle uzdolnienia muzyczne wypływają z jej rodzinnych korzeni, tkwiących na południu Europy. Po babci z Bari, zresztą śpiewaczce operowej, domieszała krwi włoskiej, po dziadku z Rijeki chorwackiej, po ojcu ukraińskim. W swoim dorobku w Polsce Elena Rutkowska ma m.in. występy z zespołem "Roma", dwie płyty, udział w serialu "Lokatorzy", i w cygańskich spektaklach teatru "Buffo" z Edytą Geppert, Agnieszka Osiecka była zafascynowana twórczością rosyjskich bardów, wiele piosenek przełumaczyła. Recital został zbudowany ze wspomnień samej Agnieszki i jej przyjaciół, na kanwie piosenek Bułata Okudżawy, Włodzimierza Wysockiego i Aleksandra Wertyńskiego. Recital objęty jest patronatem Programu I Polskiego Radia.

M.Pańko (mezzosopran), I.Bogdanovic, Pro Polonia Quartet - concert

Muzeum Historii Miasta Łodzi, ul. Ogrodowa 15,
28th August at 7pm

Małgorzata Pańko graduated from Warsaw Music Academy in Krystyna Szotak-Radkowa class. She is a laureate of vocal competitions, e.g. Ada Sari competition in Nowy Sącz, which she has won twice; she also received a first prize at a competition of Polish Artistic Song Competition in Warsaw and got a first prize and a Grand Prix at a competition in Duszniki Zdrój in category of oratorio songs. Since December 2004 she has been on stage of the Grand Theatre - National Opera House as Polina in 'The Queen of Spades' by Czajkowski.

Irina Bogdanovic graduated with distinctions a department of Choir Conducting in Moscow and completed the department of Piano at Music Academy in Jekaterynburg.

As a pianist, she is a laureate of many competitions, e.g. first prize at Russian Student Piano Festival in Włodzimierz (1994), third prize at Russian Rachmaninov competition in Kastrom (1998). In 2001 she received a diploma at International Szymanowski competition in Łódź.

In May 2002, she won a competition for the conductor of University of Warsaw Academic Choir and received third prize with this choir at International Festival of Choir Music in Randers (Denmark), second prize at Polish Choir Tournament 'Legnica Cantat', first Prize at International Festival in Hajnówka 'Days of Orthodox church Music'. As a conductor, she co-operated with Jerzy Maksymiuk, Jacek Kasprzak, Polish Radio Orchestra or Petersburgh Philharmonic Orchestra.

Crosses, Crescents, Menoras

Galeria Łódzkiego Towarzystwa Fotograficznego,
ul. Piotrkowska 102, 29th August at 6pm

This exhibition is a nostalgic journey to the places where there are crossroads of cultures and religions, those symbolic semicircles, menoras and crosses. It's a journey to those remote corners of east and central Poland, where for many centuries have lived together the Orthodox, the Catholics, Jews or the Protestants. A memory of 4 or maybe more cultures frozen in photos. A photographic journey to the past that is weakening in our hearts.

Agnieszka Osiecka - "Russian sentiments" - Elena Rutkowska concert

Śródmiejskie Forum Kultury, ul. Roosevelta 17,
29th Auagust at 8pm

Elena Rutkowska was born in Rijeka in Croatia, but most of her life she spent in Kiev in Ukraine. For the last 5 years she has been living in Poland. She's gifted with unbelievable temperament, original beauty and exceptional music skills that come from her family roots, deep in the south of Europe. Her grandmother was from Bari, an opera singer - that's where Elena got some of her Italian blood; her grandfather was from Rijeka in Croatia and father from Ukraine. So far, Elena has already sung with 'Roma', recorded two records, played in 'Lokatorzy' series and took part in Gypsy performances of 'Buffo' theatre with Edyta Geppert.

Agnieszka Osiecka was fascinated by the works of the Russian singers and translated many of their songs. This concert was built on Agnieszka and her friends' memories, on the basis of the songs by Okudżawa, Wysocki, Wertyński. It is under the care of Channel 1 of the Polish Radio.

Z INSPIRACJI KULTURĄ ŻYDOWSKĄ

- wernisaż wystawy Zespołu Szkół Plastycznych z Częstochowy

Muzeum Kinematografii, Plac Zwycięstwa 1
31.08. godz. 14.00.

Pomysł zrodził się z inspiracji kulturą żydowską podczas towarzyskich spotkań i wielogodzinnych dyskusji. Rezultatem są prace malarstwkie, rzeźbiarskie, fotograficzne, ceramiczne i jubilerskie przygotowane przez uczniów.

Inspired by the Jewish Culture - exhibition of the ZSP from Częstochowa

Muzeum Kinematografii, Plac Zwycięstwa 1
31.08. 2 pm.

The idea was inspired by the Jewish culture during the social meetings and the long hours of discussions. The result are paintings, sculptures, photos, ceramics and jewellery prepared by the students.

Od Petersburga do Odessy

- muzyczna podróż po starej Rosji"

Zespół LECHaRUS w składzie: Małgorzata Wierzchowska-Pawłowska (śpiew), Joanna Ciszewska - Wdowiak (domra prima), Ewa Kwiatkowska-Poławska (domra alt), Tomasz Markiewicz (gitara, śpiew), Robert Puławski (bałałajka, kontrabas), Ryszard Kruszyński (akordeon)

Śródmiejskie Forum Kultury,
ul. Roosevelta 17, 31.08. godz. 19.00.

W czasach przymusowej przyjaźni ze Związkim Radzieckim potrafiono nas skutecznie zniechęcić do wszystkiego, co napływało zza wschodniej granicy, nawet wówczas, gdy na niechęć nie zasługiwało: literatury, filmów, teatru. Jednak mimo niemilej socjalistycznej indoktrynacji w kulturze, zachowało się coś, co nie budziło naszego sprzeciwu: muzyka i piosenka. Namiętnie słuchali się nie tylko Okudżawy i Wysockiego, ale nawet "niestrusznych" ideologicznie pieśni narodowych. Zespół Lecharus przypomina wszystkie te, jakbyśmy dziś powiedzieli - standardy, rosyjskiej i radzieckiej piosenki. Od romansów rosyjskich i cygańskich, przez piosenki odesskie po ballady słynnych bardów. Będą "Trojki dwie", "Tiomnaja nocz", ""Podmoskownyje wieczera" i wiele innych przebojów przeszłości. Oryginalne rosyjskie instrumenty, kanon najślynniejszych pieśni i wspólne śpiewanie (będą przygotowane odpowiednie śpiewniki) gwarantują niepowtarzalne dwie i pół godziny zabawy.

From Petersburgh to Odessa

- a musical journey around the old Russia

LECHaRUS band with: Małgorzata Wierzchowska-Pawłowska - vocal, Joanna Ciszewska-Wdowiak - domra prima, Ewa Kwiatkowska-Poławska - domra alt, Tomasz Markiewicz - guitar, vocal, Robert Puławski - balalaika, contrabass, Ryszard Kruszyński - accordion

Śródmiejskie Forum Kultury, ul. Roosevelta 17
31.08. 7.00pm.

During the years of slightly forced friendship with Russia, we were quite successfully discouraged from everything that came from the eastern border, even when it was something worth noticing: literature, films, theatre. Still, despite the whole unpleasant, socialistic brain washing concerning the culture, there is something that we did not object to: music and songs. We were passionately engrossed with the songs by Okudżawa and Wysocki, sometimes even the politically 'incorrect' national songs. Lecharus group is now reminding us of all those 'standards' of the Russian songs. Beginning with the Russian and Gypsy romances, through the Odessa ballads. There will be "Trojki dwie", "Tiomnaja nocz", ""Podmoskownyje wieczera" and many other hits of the past. Also, the original Russian musical instruments and singing together - all of that guarantees the unforgettable evening of two-and-a-half hours of great fun.

Siostry Parry - spektakl teatralny

- recital Eleny Rutkowskiej

Autor: Michał Ronzoni

Tłumaczenie i reżyseria: Piotr Szalsza

Muzyka: oryginalne pieśni żydowskie

Scenografia: Elżbieta Krywsza

Choreografia: Jacek Tomaszik

Kierownictwo muzyczne i aranżacje: Jerzy Kluzowicz

Teksty polskie: Bronisław Maj, Monika Partyk

Występują: Iwona Konieczkowska, Katarzyna Zielińska, Krystyna Podleska, Jan Nosal, Krzysztof Gadacz, Stanisław Bem v. Andrzej Franczyk

Śródmiejskie Forum

Kultury, ul. Roosevelta 17,

01.09., godz. 20.00

Spektakl opowiada autentyczną historię najpopularniejszych śpiewających gwiazd estrady okresu międzywojennego "The Parry Sisters", żydowskich dziewcząt, które wyjechały do Stanów Zjednoczonych i kolejny raz okazało się, że tam spełniają się marzenia o osiągającej karierze w amerykańskim stylu. Ten muzyczny spektakl bawi niezależnie od narodowości, dzięki piosenkom śpiewanym po polsku, jidysz i angielsku. To m.in. słynne "Publiczki", figlarne "Chiribim-Chiribom" i dynamiczne "Yoch-Cioch". "W tym mini musicalu brawurowo wyreżyserowany przez Piotra Szalszę, wszystko jest na swoim miejscu. (...) Najprostsze emocje podane są tu z siłą, która powoduje, że płaczemy tam, gdzie mamy płakać i śmiejemy się tam, gdzie mamy się śmiać" - napisała recenzentka Gazety Krakowskiej.

Parry Sisters - theatre performance

Author: Michał Ronzoni

Translated and directed by: Piotr Szalsza

Music: original Jewish songs

Scenography: Elżbieta Krywsza

Choreography: Jacek Tomaszik

Music directions: Jerzy Kluzowicz

Polish texts: Bronisław Maj, Monika Partyk

Staging: Marta Bizoń/Iwona Konieczkowska, Katarzyna Zielińska, Krystyna Podleska, Jan Nosal, Andrzej Deskuj/Krzysztof Gadacz, Stanisław Bem v. Andrzej Franczyk

Śródmiejskie Forum Kultury, ul. Roosevelta 17,

1st September at 8pm

It's a real story of the most popular singing stars of the period between the wars - 'The Parry Sisters', Jewish girl who left for the USA and were yet another proof of a dream come true. This spectacle is enjoyable, regardless of nationality, thanks to songs sung in Hebrew, Polish and English. It is for example 'Publiczki', jolly "Chiribim-Chiribom" and dynamic "Yoch-Cioch". 'In this musical directed by Piotr Szalsza everything is in its place. (...) The simplest emotions are served with the strength which makes us cry exactly where we're supposed to and cry where we should' - was once written by a journalist from Gazeta Krakowska.

Konferencja "Własność - zagadnienia ustrojowo-prawne. Porównanie rozwiązań w państwach Europy Środkowo-Wschodniej"

Instytut Europejski,
ul. Piotrkowska 262/264,
02.09., 03.09., godz. 10.00

Przemiany własnościowe to jeden z najważniejszych i najtrudniejszych elementów procesów transformacyjnych w państwach Europy Środkowo-Wschodniej. Celem konferencji jest wymiana poglądów przez konstytucjonalistów - pracowników uniwersytetów oraz sędziów sądów konstytucyjnych z Białorusi, Bułgarii, Czech, Estonii, Litwy, Niemiec, Rosji, Słowacji, Węgier i Polski na temat rozwiązań przyjętych w tych państwach. Uwaga zwrócona będzie przede wszystkim na wyróżnianie w konstytucjach formy własności, ich ochronę i zadania państwa w tym zakresie, jak i na dopuszczalne ograniczenia. Ważne miejsce w debacie zajmie przedstawienie stanowisk sądów konstytucyjnych, które kształtują treść norm zawartych w ustawach zasadniczych.

"Ownership - structure and law issues. Comparison of solutions in Central-European countries" - a conference

Instytut Europejski, ul. Piotrkowska 262/264,
2nd September and 3rd September at 10am

Ownership changes are one of the most important and most difficult elements of transformation processes in the countries of East and Central Europe. The aim of the conference is to exchange the ideas by the constitutionalists - the university workers, judges of constitutional courts from Belarus, Bulgaria, Czech, Estonia, Latvia, Germany, Slovakia, Hungary and Poland. The attention will most of all be drawn to stressing in constitutions forms of ownership, its protection and the task of the state in this matter, and also the possible limitations. An important place in the debate is put on showing the attitude of constitutional courts towards this issue, because it is them that create the norms deriving from the bills.

Wokół Festiwalu

- 17.08.** - koncert tradycyjnego tańca indyjskiego "Monisa Nayak Kathak Dance" Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18, godz. 18.00
- 05.09** - Wieża Babel: projekt "Kamienica", uczniowie XXX LO Róg ul. Gdańskiej i 1-go Maja, godz. 9.00 i 11.30
- "Popołudnie u Baumowej" - program teatralno-historyczny Gimnazjum nr 14 im. R.Schumana, Al. I Dywizji 16/18, godz. 12.00
- 29.09. - 01.10.** - XVI Polsko-Niemieckie Sympozjum "Los(y) ludzki(e) w krytycznych czasach", Muzeum Historii Miasta Łodzi, ul. Ogrodowa 15
- 19.09.** - wernisaż: Horst Janssen - plakat, Muzeum Historii Miasta Łodzi, ul. Ogrodowa 15, godz. 18.00 (wystawa do dnia 14.10.)
- 07-09.10** - XVI Międzynarodowy Festiwal Komiksu, Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18
- 19-20.11.** - VIII Łódzki Festiwal Chóralny "Contio Lodziensis"

- 17.08.** - traditional Indian dance concert "Monisa Nayak Kathak Dance" Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18, at 6pm
- 05.09** - Tower of Babel: "Kamionka" project, students of XXX LO, Róg ul. Gdańskiej i 1-go Maja, at 9 and 11.30 am,
- "Afternoon at Ms Baum's" - a historical and theatre programme Gimnazjum nr 14 im. R.Schumana, Al. I Dywizji 16/18, at 12 am
- 29th September - 01st October** - XVI Polish - German Symposium "Human fate(s) during the critical times", Muzeum Historii Miasta Łodzi, ul. Ogrodowa 15
- 19th September** - exhibition: Horst Janssen - poster, Muzeum Historii Miasta Łodzi, ul. Ogrodowa 15, et 6pm (during: 14 October)
- 07-09th October** - XVI International Comic-book Festival, Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18
- 19-20th November** - VIII Łódź Choir Festival "Contio Lodziensis"

KLUBY FESTIWALOWE (Festival clubs)

Studio 102, ul. Piotrkowska 102

Prezentacja filmowa wydarzeń poprzednich festiwali, wystawa fotograficzna, katalogi, foldery, pamiątki.

A film presentation of the events from previous editions of the festival, photo exhibition, catalogues, leaflets and souvenirs.

Klub Jazzga, ul. Piotrkowska 17

Ryszard Horowitz - projekt plakatu festiwalu

Barbara Knychalska - fundatorka
Witold Knychalski - fundator

Maciej Okuński - dyrektor festiwalu
Michał Mercynski - dyrektor artystyczny
Jacek Wawrzynkiewicz - z-ca dyrektora festiwalu
Rafał Wołujczyk - z-ca dyrektora festiwalu

biuro festiwalu:

Karina Adamska - koordynator programu
Renata Borowska - koordynator programu
Przemysław Graczyk - obsługa informatyczna, strona internetowa
Krzysztof Sowik - sponsoring
Magdalena Milewska - logistyka
Monika Andrzejczak - szef biura
Tobiasz Puchalski - koordynator wolontariatu

Tomasz Kruciński - asystent dyrektora festiwalu
Piotr Różalski - asystent dyrektora festiwalu

współpraca produkcyjna:

Beata Chmielewska
Bożena Szafranka-Cyranowska
Paweł Kamionka
Paweł Ostrowski
Marcin Pankiewicz
Krzysztof Wojciechowski

rzecznik prasowy:

Piotr Sarzyński
Małgorzata Warzecha

Piotr Sarzyński, Małgorzata Warzecha - autor tekstów katalogu
Agnieszka Wachowska - tłumaczenie tekstów katalogu
A 4 Studio - poligrafia
Przemysław Graczyk - oprawa graficzna festiwalu
Mirosław Michalski - oprawa graficzna festiwalu

Biuro Festiwalu Dialogu Czterech Kultur
91-415 Łódź, Pl.Wolności 5,
tel. (+48 42) 6363821, fax (+ 48 42) 6363311
e-mail: festiwal@4kultury.pl, www.4kultury.pl

Centrum Prasowe Festiwalu Dialogu Czterech Kultur
Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18, pok. nr 102
e-mail: cp@4kultury.pl

Informacja - bilety i zaproszenia: e-mail: zaproszenia@4kultury.pl

Rezerwacja biletów: Centrum Informacji Kulturalnej, 90-431 Łódź, ul.Zamenhofa 1/3,
tel. (48 42) 633-92-21, e-mail: biuro@cik.lodz.pl
oraz kasy Teatru Wielkiego, Teatru Jaracza, Filharmonii Łódzkiej